

ELMER

JAARVERSLAG 2022

VOORSTELLING

HISTORIEK

Ruim 25 jaar geleden hoorden we signalen dat er geen toegang was tot de kinderopvang voor ouders die opleiding wilden volgen, die hun administratie moesten regelen of plots een werkaanbod kregen. In 1997 startte Elmer, als project van vzw EVA Bxl, op met als doel tegemoet te komen aan de nood aan kinderopvang van deze ouders. Vanuit het idee van de “buurtdiensten” koppelden we deze buurtgerichte dienstverlening aan een kwalificerend opleidingstraject in de kinderopvang.

Sinds 2004 verwierf Elmer de eerste structurele erkenning van Agentschap Opgroeien voor Elmer Noord en verzelfstandigde de werking van Elmer in een eigen vzw. Daarna volgden de andere Elmers.

De organisatie beschikte eind 2022 over 4 vestigingen met een capaciteit van 199 vergunde plaatsen, waarvan 173 gesubsidieerd door Agentschap Opgroeien en 15 door geco-financiering van Actiris. Deze voorzieningen bevinden zich in Schaarbeek - Noordwijk, Anderlecht - Kuregem, St-Jans-Molenbeek – Oud-Molenbeek en Brussel - Stalingradwijk.

Elmer heeft ruim 100 medewerkers in dienst, waarvan 18 begeleiders in een opleidingstraject.

Elmer heeft een opdracht als Centrum voor Inclusie voor de Brusselse regio.

MISSIE

Elmer wil het welzijn, de maatschappelijke kansen en de participatie van gezinnen en kinderen verhogen door het organiseren van buurtdiensten die Nederlandstalige, laagdrempelige, kwalitatieve kinderopvang aanbieden in Brussel.

De werking rond opleiding en tewerkstelling van medewerkers uit kansengroepen maakt hier integraal deel van uit.

Respect voor diversiteit en eigenheid en het geloof in de positieve groeikansen van elk individu zijn hierbij belangrijke waarden.

WERKING

Elmer biedt kinderopvang aan ouders die nood hebben aan deeltijdse, voltijdse, occasionele, kortdurende of urgentie-opvang.

Elmer geeft prioriteit aan ouders die opleiding volgen, plots werk gevonden hebben of om sociale, medische of pedagogische redenen nood hebben aan kinderopvang. Daarnaast richt Elmer zich ook naar werkende ouders uit de buurt, met als doel een sociale mix te bereiken.

De begeleiding van de kinderen gebeurt door een gemengd team van gekwalificeerde en (nog) niet-gekwalificeerde medewerkers. Deze laatsten volgen de opleiding “Begeleider Kinderzorg” in het C.V.O., afdeling Tweedekansonderwijs van Anderlecht.

INHOUD

Inhoud	3
Inleiding	4
Elmer is 25 jaar!	5
Kinderen & ouders	7
Cijfers	7
Toegankelijkheid	13
Pedagogische werking	15
Ouderwerking	29
Wijkwerking, netwerkvorming en samenwerking	35
Centrum voor inclusie	48
Omkadering	53
Medewerkers	53
Elmer als lerende organisatie	59
Preventie	66
Infrastructuur	68
Kwaliteit en kwaliteitscontrole	69
Financieel en bestuur	72
Besluit	73

INLEIDING

We zijn blij ons jaarverslag van 2022 voor te stellen. Zoals steeds is dit het resultaat van het werk van velen.

We beginnen ons verslag met de 25ste verjaardag van Elmer: een mijlpaal die we niet onopgemerkt konden laten voorbijgaan! We vierden feest met kinderen en ouders en zetten onze begeleiders in de bloemetjes.

Door de opeenvolgende Erasmus+-projecten kreeg onze educatieve werking een boost: de ervaringen uit de verschillende projecten brachten we samen tot een model, in beeld gebracht in 'de spelcirkel'. Het effect op de betrokkenheid van de kinderen was groot. Van even groot belang was het werkplezier die de begeleiders er aan beleefden.

De ouders zijn onze belangrijkste partners. Inzetten op een sterke vertrouwensband en samen de opvoeding vorm geven blijft een essentieel deel van ons dagelijks werk.

Samenwerken met partnerorganisaties helpt ons om ons aanbod te verbreden en verdiepen, elke vestiging vanuit de eigen plaatselijke context.

Om dit alles waar te maken heb je een sterk team nodig dat zich enthousiast inzet voor de kinderen en hun ouders. Hier moet voortdurend in geïnvesteerd worden.

Onze sector stond dit jaar heel erg onder druk. We zagen het als onze missie om op te komen voor een sterke kinderopvangsector, waar zoveel mooie verhalen geschreven kunnen worden.

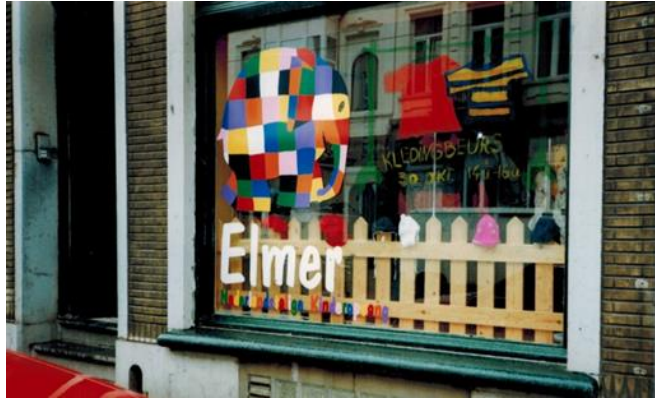
Over dit alles getuigen we graag in dit rapport. Veel leesplezier!

ELMER IS 25 JAAR!

In januari 1997 startte Elmer als kinderopvangproject met 14 plaatsen in een voormalige winkel in de Gallaitstraat in Schaarbeek.

We zouden kleinschalige kinderopvang organiseren met bijzondere aandacht voor ouders die opleiding volgen of plots werk gevonden hebben. We zouden er een sterk pedagogisch milieu van maken waar de kinderen een goede basis meekrijgen voor hun latere schoolbaan. We zouden werken aan de betrokkenheid van de ouders en tegelijk uit de ouders rekruteren om kansengroepen werk- en opleidingskansen te geven. We zouden actief deel uitmaken van het weefsel in de buurt. In al deze domeinen wilden we innoverend zijn. Veel ambities dus!

Voor de rest was veel nog onzeker: komt er een opleiding in het volwassenonderwijs voor begeleiders in de kinderopvang in Brussel? Zal Elmer aan structurele middelen geraken? Zal Elmer over een degelijke huisvesting kunnen beschikken? Zal de sociale functie van kinderopvang voor het beleid belangrijk worden? Blijft het bij één klein project, of lukt het om ook in andere wijken te starten met eenzelfde initiatief?

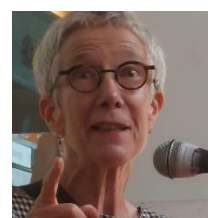
Latifa, Teslime en Anne waren erbij vanaf de start van het avontuur in 1997. De herinneringen aan de start zijn warm: we waren met een klein groepje collega's, de onderlinge betrokkenheid was erg groot. Teslime geeft aan : "Voor mij was mijn werk alles". Latifa getuigt dat ze als alleenstaande huisvrouw met 4 kinderen zeker wist dat ze wilde werken, maar absoluut geen idee had wat of waar dan wel. Eenmaal aan het werk en op weg naar

een diploma, voelden zowel Latifa als Teslime aan dat ze iets betekenden, dat ze ook iets te zeggen hadden.

Nu, 25 jaar later, kunnen we tevreden vaststellen dat Elmer uitgegroeid is tot een sterke organisatie met een gemotiveerde ploeg van medewerkers, die het beste van zichzelf geven in 4 vestigingen. Aan onze voornemens rond een sterk pedagogisch milieu voor kinderen, betrokkenheid op en participatie van ouders, het opleiden en tewerkstellen van kansengroepen tot gekwalificeerde begeleiders en het samenwerken in de buurt hebben we stap voor stap kunnen bouwen.

En dat was een reden om te vieren!

Op een zondag eind september palmden we het ABC-huis in en organiseerden een happening voor kinderen en ouders met een grote variatie aan workshops en activiteiten, speciaal voor de allerjongsten. De gidsen van ABC, Nicoleta van Gekletter, Cultureghem met hun pannenkoeken-eiland en veel medewerkers van Elmer gaven het beste van zichzelf. Het werd een schitterende dag!

KINDEREN & OUDERS

CIJFERS

Elmer had in 2022 een totale door Agentschap Opgroeien vergunde capaciteit van 199 plaatsen. De gesubsidieerde capaciteit bedroeg 188 plaatsen: 173 door Agentschap Opgroeien en 15 door gefinanciering van Actiris.

2022	Vergunde capaciteit	Gesubs. Capaciteit Ag Opgroeien + Gesco	Aantal kinderen	Aantal aanwezigheden	Bezettingsgraad obv aanwezigheden	% Kwetsbare gezinnen*	Buiterschoolse	Inclusieve kinderopvang	Dringende opvangplaats
Elmer Noord	68	68	139	11538	77,1%	51,8%	10	7	15
Elmer Zuid	64	58	126	10217	80,1%	65,9%	12	9	15
Elmer West	36	34	79	6039	80,7%	68,4%	1	4	12
Elmer in de Stad	31	28	65	4703	76,3%	52,3%	8	4	16
Totaal	199	188	409	32497	78,6%	59,4%	31	24	58

* kwetsbare gezinnen: beantwoorden aan twee van de volgende kenmerken: werk/opleiding, laag inkomen**, alleenstaande, problematische gezondheids- /zorgsituatie**, laag opleidingsniveau**

** minstens 1 van deze kenmerken is ook aanwezig

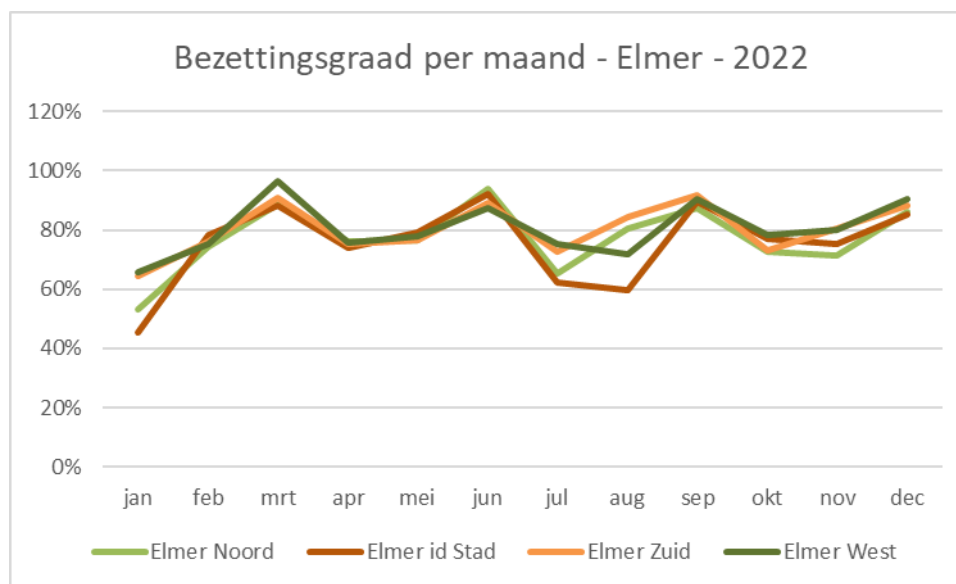
In 2022 bereikten we 409 kinderen in de verschillende vestigingen van Elmer: 27 meer dan het voorbije jaar. Daarmee komen we, na een terugval, weer op een verwacht aantal.

Elmer wil **FLEXIBEL** ingaan op opvangvragen van ouders, om sterker tegemoet te komen aan de diverse en wisselende noden. Gemiddeld haalde Elmer een kind-plaats ratio van 2,17 op jaarbasis; dit betekent dat gemiddeld 2,17 kinderen op jaarbasis één gesubsidieerde plaats gebruikten, hetgeen een indicator is voor flexibiliteit rond kortdurende en urgente vragen.

Daarnaast is er de gemiddelde maand-ratio, die flexibiliteit van opvangplannen, zoals deeltijdse opvang, weergeeft. Deze bedroeg voor Elmer 1,23; een duidelijke stijging in vergelijking met vorig jaar. In onze kleinere vestigingen blijkt dit met een ratio van 1,3 vlotter te gaan dan in de grotere met een ratio van 1,19.

Elmer stelt zich als doel naar een **BEZETTINGSGRAAD** van 90% te werken. In 2022 telden we 32.497 aanwezigheidsdagen. Gemiddeld haalden we een bezettingsgraad van 78,6%, berekend over de totale gesubsidieerde capaciteit. De maand januari zorgde voor een valse start: corona maakte in deze maand ruim één derde van onze medewerkers ziek, zodat we in de verschillende vestigingen volledig of deels moesten sluiten gedurende enkele dagen. Maar ook tijdens 7 andere maanden bleven we vrij ver onder

ons doel. We wijten dit aan de naweeën van de pandemie. Verschillende factoren blijven wegen op de bezetting: ouders die sneller afmelden, begeleiders die aangeven dat de werklast hoog is, verantwoordelijken die voorzichtiger zijn in het reserveren van plaatsen. Waar we de voorbije jaren konden rekenen op een sterk financieel compensatie-mechanisme van de overheid, was dit in 2022 nauwelijks het geval. Daarbij komt dat het subsidie-systeem erg prestatie-gerelateerd is: de pijler van de aanwezigheden weegt sterk door in de financiering, wat voor onze organisatie betekende dat we ruim minder subsidies ontvingen omwille van de lagere bezettingsgraad en dus een aanzienlijk verlies optekenden.

De meeste opvangplaatsen (155) in Elmer worden gesubsidieerd op trap 3. De werking streeft naar een sociale mix en richt zich uitdrukkelijk naar **KWETSBARE GEZINNEN**. Gemiddeld bereikte Elmer 59,4% kwetsbare gezinnen. Deze beantwoordden aan een combinatie van een aantal kenmerken waaronder: werk of opleiding van de ouder, eenoudergezin, laag inkomen, problematische gezondheids- of zorgsituatie en laag opleidingsniveau. Dit betekent een stijging in vergelijking met vorig jaar en komt overeen met het doel dat we ons stellen. Opvallend is wel dat Elmer Noord en Elmer in de Stad ongeveer 52% kwetsbare gezinnen bereiken. Een eenduidige verklaring hebben we hier niet voor.

Elmer biedt ook **BUITENSCHOOLSE OPVANG** aan voor de jongste kleuters tot 3,5 jaar. Meestal gaat dit over woensdagen en vakantiedagen. We hebben in 2022 31 jonge kleuters opgevangen, wat minder is dan de voorbije jaren.

In het kader van de **DRINGENDE OPVANGPLAATSEN** konden we 58 opvangvragen op minder dan een maand toewijzen: 7 omwille van plots werk, 13 omwille van het plots starten met een opleiding, 20 omdat de gebruikelijke opvang buiten de wil van het gezin wegviel en 18 in het kader van een acute crisis, waarvan 3 in het kader van het Zorggarantieplan (ook wel “Werf 2”) van de Vlaamse Overheid. Met dit plan wordt ernaar gestreefd uithuisplaatsing van heel jonge kinderen te vermijden of te beperken in tijd door een netwerk rond het gezin te activeren. Kinderopvang kan hierin een belangrijke rol spelen. Inzetten op dringende opvangvragen kan een groot verschil maken voor gezinnen: ouders kunnen toch een opleiding aanvatten, of een vaste job aangaan, waardoor ze een sterkere maatschappelijke (ook

financiële) positie verwerven. Dringende opvangplaatsen voor gezinnen in acute situaties, waarbij het kan gaan over intrafamiliaal geweld of psychische problemen van een ouder, zorgen ervoor dat een netwerk wordt gecreëerd, waardoor de draagkracht van de ouders ondersteund wordt en vooral het kind daarvan een grote impact voelt. Volgens ons zijn betaalbare, dringende opvangplaatsen hét instrument bij uitstek om kinderarmoede te bestrijden.

Als Centrum voor Inclusie ving Elmer in de loop van het jaar 24 **KINDEREN MET SPECIFIEKE ZORGEN** op, met in totaal 1376 aanwezigheden. Daarmee zien we vooral het aantal aanwezigheden terug dalen. Spijtig genoeg is de subsidiëring van 10,37€ per aanwezigheid heel laag en eerder symbolisch. Beter zou zijn dat een kind met specifieke zorgen voor 2 telt en we bijgevolg per aanwezigheidsdag 2 keer de dagvergoeding ontvangen. Dit zou ervoor zorgen dat we de druk op de leefgroepen iets kunnen verlagen. Met de huidige beperkte middelen kunnen we immers niet inzetten op meer handen op de werkvloer.

Naast deze kinderen, waarbij een duidelijke medische diagnose was vastgesteld, ving we ook kinderen op met “een vermoeden van” specifieke zorgnoden, maar waar nog geen diagnose kon gesteld worden. Ook hier kaarten we aan dat het heel spijtig is dat Agentschap Opgroeien kinderen “met vermoeden van” niet ziet. Zonder diagnose, geen erkenning. In de rechtstreeks toegankelijke hulp van het VAPH is dit wel mogelijk. Zeker bij de jongste kinderen zou dit het geval moeten zijn: een diagnose wordt vaak op iets latere leeftijd gesteld, ouders zijn niet altijd klaar om hier mee om te gaan en sommige “specifieke zorgen” zijn nog onduidelijk op deze leeftijd.

Hieronder volgt een kwantitatieve analyse van de bereikte gezinnen in 2022.

REDEN VAN OPVANG

37% van de ouders kwam naar Elmer omdat minstens één van hen opleiding volgde. 83,5% van deze gezinnen hadden een profiel van kwetsbaarheid. Bijna 56,5% van deze ouders had een laag

opleidingsniveau (geen in België erkend diploma secundair onderwijs). 76,3% van de ouders in opleiding had een “laag inkomen” (definitie Kind & Gezin: gezamenlijk belastbaar inkomen op jaarbasis is lager dan 28.757,06€ - bedrag voor 2019). 39,4% van deze ouders in opleiding was alleenstaande. Deze cijfers spreken voor zich: door ons specifiek te richten op ouders die een opleiding volgen, bereiken we een zeer kwetsbare groep van ouders. Toch zien we een daling van de aanvragen.

Net zoals vorig jaar kwam 52% van de ouders naar de opvang enkel omwille van werk. 36,4% van deze werkende ouders was tegelijk ook een kwetsbaar gezin. Ze hadden een combinatie met de kenmerken laag inkomen, laag opleidingsniveau of problematische gezondheids- of zorgsituatie. Hun werksituatie was bijgevolg precair. 18,2% van deze werkende ouders was alleenstaande.

6% van de kinderen kwam enkel om sociale, medische of pedagogische redenen naar Elmer. 5% met als enige reden het zoeken naar werk.

GEZINSSITUATIE

Elmer zet steeds in op voorrang voor alleenstaande ouders, aangezien het vinden van opvang voor hen van groot belang is en het verschil kan maken op vlak van draagkracht en leefbaarheid. 30,8% van de bereikte gezinnen was een-oudergezin.

OPLEIDING

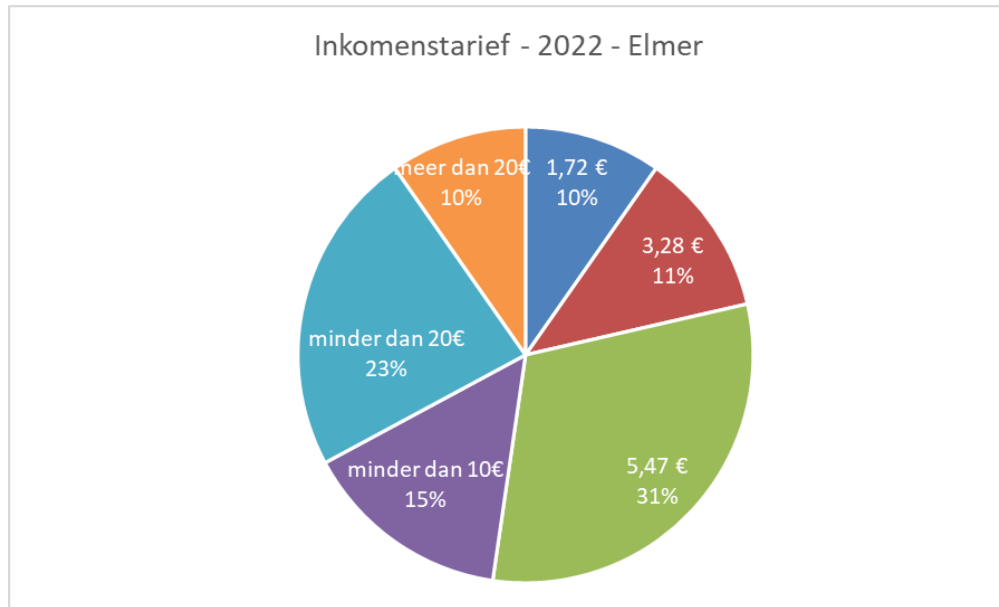
Eén van de voorrangsgroepen binnen de kwetsbare gezinnen zijn gezinnen waar geen van beide ouders beschikken over een in België erkend diploma secundair onderwijs. Deze ouders hebben vaak moeilijker toegang tot noodzakelijke informatiebronnen, ze vinden minder gemakkelijk een job. Indien ze een job hebben, zal deze vaker laagbetaald zijn. We gaan er daarom vanuit dat deze gezinnen bij uitstek kwetsbaar zijn. Elmer brengt in zijn beleid en communicatie steeds zoveel mogelijk het perspectief van deze gezinnen binnen. Via het opleidings- en tewerkstellingstraject, waar medewerkers zonder diploma secundair onderwijs zich kunnen scholen tot gekwalificeerde begeleiders, maakt dit perspectief deel uit van onze organisatie.

In 2022 beschikte 34,9% van de gezinnen in Elmer niet over een erkend diploma secundair onderwijs.

GEZINSINKOMEN

Een laag inkomen wordt in het decreet gedefinieerd als een gezinsinkomen onder 28.757,06€ (bedrag voor 2019). 51,8% van de ouders in Elmer had in 2022 een laag inkomen. Omdat de grens om te bepalen of een gezinsinkomen al dan niet laag is gedurende enkele jaren niet werd aangepast, kan de lichte stijging hiermee te maken hebben.

Een andere manier om naar de gezinsinkomens te kijken is de hoogte van het inkomenstarief.

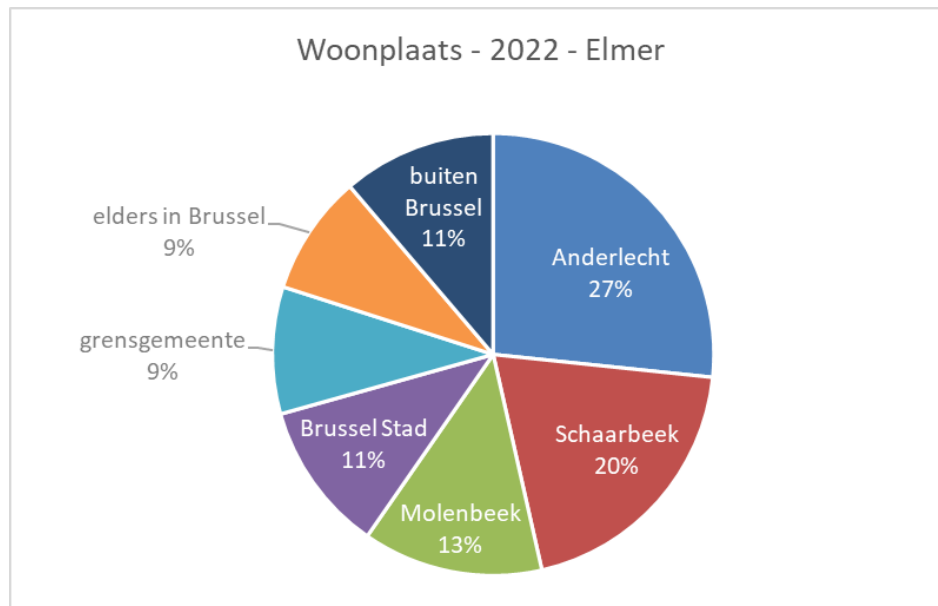

52 % van de gezinnen in Elmer betaalde één van de minimumtarieven (1,72€, 3,28€ of 5,47€). Dit volgt de trend van de vorige jaren. Het grootste deel van de minimumtarieven is automatisch toegekend, op basis van het inkomen. Een ander deel betreft één van de categorieën van het zogenaamde “Individueel Verminderd Tarief”, zoals medische of praktische bijstand, laag inkomen en inburgering, leefloon met opleiding, pleegzorg, tienouder,...

In Brussel hebben de kinderdagverblijven de bevoegdheid om zelf het OCMW-tarief toe te kennen. De toekenning gebeurt op basis van een gezamenlijk sjabloon voor de Brusselse kinderdagverblijven, uitgewerkt door het Loket Kinderopvang Brussel. Dit sjabloon kreeg een grondige update, met de ondersteuning van CEBUD, het Centrum voor Budgetadvies en -onderzoek, verbonden aan de Thomas More Hogeschool. Het instrument is gedetailleerder dan het vorige, maar zorgt ook voor meer nuance en is tegelijk gebruiksvriendelijk. In de loop van 2022 beslisten we voor 22 kinderen een “OCMW-tarief”, een duidelijke toename in vergelijking met vorige jaren. Dit komt doordat Elmer betrokken was bij de werkgroep en het instrument ook proefdraaide in het najaar. Eén van de wijzigingen was dat alle gezinnen met een leefloon automatisch het aanbod van een OCMW-tarief krijgen.

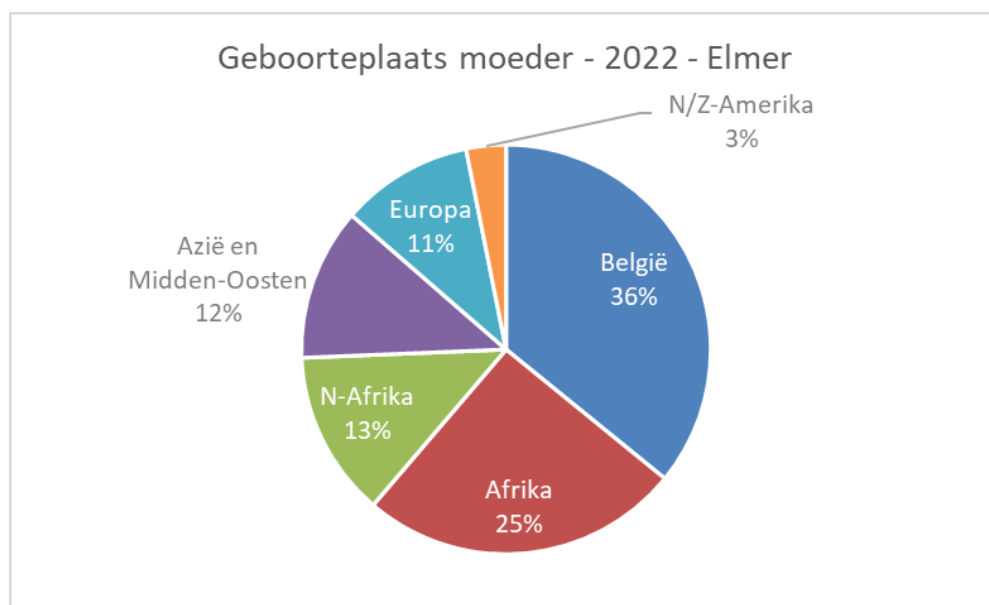
WOONPLAATS

Elmer richt zich prioritair naar gezinnen die in de nabije omgeving van de opvang wonen. De vestigingen van Elmer zijn ingepland in enkele van de meest precare wijken van het Brussels Gewest. 70,6% van de gezinnen woonde in de betrokken gemeenten, 9 % in grensgemeenten. Ook dit jaar telden we 11% kinderen van buiten het Brussels Gewest. Dit waren kinderen van medewerkers van Elmer, kinderen die verhuisd zijn in de loop van hun verblijf in Elmer, kinderen in acute gezinscrisis en kinderen met specifieke zorgnoden. Voor de laatste groepen hechten we geen belang aan de woonplaats.

ORIGINE

Een grote diversiteit aan gezinnen is eigen aan Elmer. Op de verklaring op eer in het kader van prioritaire doelgroepen voegden we een extra vraag toe in verband met de geboorteplaats van de moeder. Dit geeft een objectieve indicatie van de diversiteit weer.

We registreerden 58 verschillende geboortelanden (10 meer dan vorig jaar): naast België zijn dat 17 Afrikaanse landen, 16 Europese, 15 Aziatische (en Midden-Oosten), 5 Noord of Zuid-Amerikaanse en 4 Noord-Afrikaanse. Ruim een derde van de moeders was geboren in België. De andere meest vertegenwoordigde geboortelanden waren Marokko, Guinée, Kameroen, Congo en Tibet (China), net zoals vorige jaren, maar in een andere volgorde.

Onze medewerkersgroep weerspiegelt deze diversiteit (met 27 geboortelanden – zie verder). Dit helpt om de brug te leggen naar de ouders en een vertrouwensrelatie uit te bouwen.

KENNIS NEDERLANDS

Het decreet bepaalt dat de Nederlandstalige opvangvoorzieningen in Brussel tot 55% van de gezinnen voorrang kunnen geven aan gezinnen waar één van de ouders het Nederlands “voldoende machtig” is. Concreet gaat het over het Europees taalniveau B1.

De ouders kunnen dit in Elmer via een verklaring op eer aangeven. We vragen hier geen bijkomende bewijzen van. We bereikten in de 4 vestigingen 50,8% gezinnen waarvan minstens één van de ouders het Nederlands voldoende machtig is.

TOEGANKELIJKHEID

Beschikken over kinderopvang betekent sociale steun voor ouders. Het stressniveau, een negatieve factor bij het opvoeden van kinderen, wordt verlaagd door sociale steun. Breed toegankelijke kinderopvang is bijgevolg heel belangrijk voor vele gezinnen.

Men spreekt over de 5 B's (Beschikbaarheid – Bereikbaarheid – Betaalbaarheid - Begrijpbaarheid - Bruikbaarheid) wanneer het gaat over toegankelijkheid. Door deze aan te pakken verlaagt men drempels. Cruciaal om rond deze 5 B's te werken is betrokkenheid tonen op elke ouder, vanaf de eerste kennismaking en daarnaast een sterke vertrouwensband uitbouwen: eerlijke communicatie, ondersteuning, een luisterend oor, empathisch en participatief handelen. In eerdere jaarverslagen lichtten we toe hoe we in Elmer concrete invulling geven aan deze B's.

Een belangrijke methodiek in kader van toegankelijkheid is onze wekelijkse permanentie op dinsdagvoormiddag. Het is de vestigingsverantwoordelijke van de vestiging die aanwezig is en de ouders ontvangt. Ook samenwerkende partners zijn op de hoogte van dit moment en kunnen ouders makkelijk toeleiden.

De meeste ouders komen bij ons om een opvangvraag te stellen en om deze samen te registreren op de website van het Loket Kinderopvang. Meestal gaat het over een vraag verder in de toekomst en zijn de ouders ruim op tijd (7 maanden voor de start) om hun opvangvraag te registreren. Tegelijk krijgen we dringende opvangvragen: opvang op korte termijn.

We merken dat het nog steeds niet voor elke ouder weggelegd is om met de digitale mogelijkheden aan de slag te gaan. Op een permanentie kunnen ouders terecht met hun verhaal. Dit maakt het voor de verantwoordelijke mogelijk om samen een oplossing te zoeken en de hoogdringendheid te kunnen inschatten.

Soms kan het zijn dat een ouder op korte termijn al geholpen is met een aantal dagen per week. Door deze rechtstreeks ontmoeting kan je samen zoeken naar oplossingen.

Elmer heeft ook een aantal dringende opvangplaatsen (DOP in ons vakjargon). We engageren ons om op jaarbasis minstens 54 dringende opvangplaatsen in te vullen. De invulling van DOP is heel specifiek. Je biedt een plaats aan binnen de maand van aanvraag. Er zijn ook een aantal voorwaarden aan: iemand van het gezin vindt plots werk, iemand die niet werkt start met een opleiding op korte termijn, de gebruikelijke opvang valt weg buiten de wil van het gezin of er is een acute crisis in het gezin.

Voor een verantwoordelijke is de planning een puzzel. Om deze puzzel te kunnen leggen is het gesprek met de ouders heel belangrijk.

“Een gezin kwam op de permanentie terecht, waarvan één van de ouders graag naar de Nederlandse les wou gaan. In de oorspronkelijke aanvraag vroegen ze plaats in de voormiddag. Maar door samen te zoeken, konden de lessen verplaatst worden naar de namiddag en kon ik in de namiddag een plaatsje aanbieden.”

Gerd, vestigingsverantwoordelijke Elmer Zuid

“Pleegzorg en werk combineren blijft een uitdaging. Ik heb het geluk dat er een goede crèche in mijn buurt is die altijd plekje openhoudt voor noodgevallen. Van Pleegouders in Vlaanderen hoor ik dat het vaak moeilijk is om zo snel opvang te vinden. Dat is volgens mij een van de grote redenen waarom het zo moeilijk is om pleegouders voor erg jonge kinderen te vinden.” E, pleegouder

DE YIN EN YANG IN DE KINDEROPVANG.

Elmer hanteert een soepel afwezigheidsbeleid. Ouders kunnen elke dag de afwezigheid van hun kind melden, zonder reden te geven en zonder respijtdagen te moeten inzetten. Om dit logistiek en organisatorisch mogelijk te maken vragen we om voor 8u30 af te bellen. Op dit moment start de keuken met het maken van het eten en kan er in functie van het effectieve aantal kinderen gekookt worden.

Vanuit onze overtuiging dat de ouder de eerste opvoeder is van zijn kind, valt het immers moeilijk te rijmen dat ouders financieel worden afgestraft wanneer ze plots geen kinderopvang nodig hebben. Wanneer kinderen naar opa en oma gaan, als ouders plots zelf ziek zijn en hun kind niet kunnen brengen, ... kan dit zonder extra kosten.

Elmer zoekt andere manieren om voldoende bezetting van de plaatsen te realiseren. Zo reserveren we tot 110%, vanuit de ervaring dat er dagelijks ook afmeldingen zijn. We monitoren dit maandelijks zodat we kort op de bal kunnen spelen en bijsturen bij onder- of overbezetting.

PEDAGOGISCHE WERKING

OPDRACHTEN

ZORGDRAGEN VOOR HET WELBEVINDEN VAN ELK KIND

AANBIEDEN VAN RIJKE ONTPLOOIINGSKANSEN VOOR ELK KIND

WERKEN AAN VERBONDENHEID

In kinderopvang combineren we zorg met educatie: “educare” heet dit in de literatuur. Zorg heeft altijd deel uitgemaakt van de kinderopvang. De educatieve functie is pas later naar voor gekomen, terwijl de buitenwereld kinderopvang vaak nog steeds ziet als “iedereen kan voor kindjes zorgen”.

In Elmer zetten we heel sterk in op die educatieve functie. We ervaren het ook als een zoektocht: op die jonge leeftijd is het een uitdaging om het verhaal van het kind te vatten en om fantasiespel te stimuleren. En dat is wat we deden in de 2 Erasmus+-projecten waarin we momenteel partner zijn.

In het **NARRATE**-project werkten we rond het implementeren van de narratieve benadering bij kinderen en de samenwerking met de lokale bibliotheek. Samen met 7 partners uit 4 Europese landen werken we aan een handboek met best practices over de narratieve benadering, een toolbox om deze benadering in je voorziening te implementeren en een prentenboek gebaseerd op de verhalen van de kinderen zelf.

Het versterken van de pedagogische kwaliteit in voorzieningen voor jonge kinderen aan de hand van innovatieve, spelgebaseerde methodes is het doel van **PLAYING**. Daarbij willen we de vaardigheden van de begeleiders versterken rond het gebruiken van spel als methodiek om te leren. We hebben daarbij gefocust op fantasiespel. Daarnaast werkten we rond de evaluatievorm van peer-review een toolbox uit.

Ook eerdere Erasmus+-projecten blijven hun stempel drukken op onze werking. We gaan nog steeds regelmatig op uitstap, met kinderen (en hun ouders). Dit was de focus van het **BUILDING BRIDGES** - project. Heel regelmatig gaan we erop uit: naar de markt, het park, de kinderboerderij, het museum, het cultuurhuis, ... Vanuit deze uitstappen nemen we levensechte ervaringen mee naar binnen en bouwen we daarop verder.

Voor begeleiders lijkt het soms alsof we steeds nieuwe en andere dingen doen. Daarom is het belangrijk dit alles voldoende te kaderen in gekende structuren, nl. het pedagogisch raamwerk van Agentschap Opgroeien en MemoQ. Educatieve ondersteuning bieden in de verschillende ervaringsgebieden, werkten we heel concreet uit in de projecten Playing en Narrate.

Ook taalplezier en warme transitie zijn rode draden die telkens terugkomen in ons pedagogisch aanbod.

Elke vestiging legde eigen accenten, vanuit de talenten en het engagement van de medewerkers.

ELMER NOORD

PLAYING

Tijdens enkele pedagogische middagen reflecteerden we bij Elmer Noord over de ervaringen van medewerkers die mee op uitwisseling gingen naar de Europese partners. Wat kan spel en fantasiespel juist inhouden voor de kinderen en welke rol kan de begeleider aannemen om het spel van onze jonge kinderen te verdiepen. Onze begeleiders leerden in dit traject om de kinderen goed te observeren en vanuit interesses die ze zo bij de kinderen opmerkten triggers aan te bieden die het kind verder uitnodigden tot spel. Dat was vaak de start van een mooi verhaal dat over een langere periode werd 'geschreven'. Door herhaling enerzijds, maar ook door nieuwe, levensechte en open-end materialen aan te bieden, merkten we dat kinderen meer opgingen in hun spel en

"Het allerleukste aan deze manier van werken, vind ik toch dat kinderen je meer verrassen. Dit leidde tot grappige momenten: kinderen die 'deden alsof' ze flauw vielen, en de anderen die dan de dokter belden. Eindeloos en steeds opnieuw, tot niet zij, maar wij het een beetje beu werden 😊. Toen was het tijd om weer goed te gaan observeren en op zoek te gaan naar een nieuwe interesse en een nieuw verhaal."
Rachida, begeleider

zich helemaal konden laten drijven op hun fantasie.

"Door vanuit de interesse of de ervaring van een kind, langere periode een verhaal uit te werken, merk ik dat de kinderen 'anders' spelen. Door de herhaling herkennen ze veel, maar door het toevoegen van nieuwe en echte materialen wordt anderzijds hun nieuwsgierigheid en aandacht geprikkeld. Zo proberen ze zelf ook telkens nieuwe dingen uit. Mijn rol als begeleider was vooral observeren. Ik bood wel nieuwe materialen aan, maar de uitdaging is vooral om mee te gaan in het verhaal van de kinderen en mee te spelen in hun fantasie. Dat lijkt soms moeilijk, maar eerlijk gezegd ging het ook een stuk automatisch."
Nathalie, begeleider

Het verhaal van een zieke mama was zo de aanleiding om in een leefgroep enkele weken vanuit deze interesse te werken.

Kinderen verkenden wat er in een EHBO-koffer zat, gingen op bezoek naar de buurtapotheek, en mochten met de echte stethoscoop luisteren tijdens een bezoek van een mama die dokter is.

Ze kregen ook de kans om echte ziektebriefjes uit te schrijven.

Wat een mooi voorbeeld van werken aan taalontwikkeling en het belang van bewustwording rond geschreven taal! Vanuit de peer-review kregen we immers de feedback dat we soms kansen misten rond het stimuleren van de taal. Dit zette ons aan om hierrond informatie op te zoeken en een zelf-evaluatie-instrument uit te werken. Nu gaan we hier bewuster mee om.

“Het werken aan een langer ‘project’ is een fijne basis om de ouders te betrekken. We vertelden wat we allemaal meemaakten, en zo kwam een mama die dokter is, op bezoek in onze groep. Ook de samenwerking met mijn collega werd intenser, gezien we een gezamenlijk verhaal maakten en we samen zochten naar verdere verdieping.” Rachida, begeleider

VERTICALE LEEFGROEPEN

In Elmer Noord werken we intussen al enkele jaren in verticale leefgroepen. Kinderen blijven van de start van de opvang (vanaf 3 à 4 maanden) tot ze naar school gaan in dezelfde leefgroep.

Dat vroeg in het begin heel wat aanpassing van de begeleiders, die gewoon waren om in “semi-verticale” leeftijdsgroepen te werken. De moeilijkheden die we in het begin ervaarden, kunnen de meeste begeleiders zich intussen amper herinneren. Door een goede dagindeling en organisatie, slagen ze er meer en meer in te genieten van de voordelen van een verticale werking. Dat het af en toe druk en uitdagend is, zullen we niet ontkennen, maar dat zien we in baby-of peutergroepen ook, toch? Fatima, begeleider in opleiding, werkt intussen al enkele jaren voor Elmer en kent de beide manieren van werken. Zij is grote fan van onze verticale werking.

“Ik vind het fijn om in groep zowel met baby’s als peuters te kunnen werken. Het ene moment kan ik een gesprekje hebben met een peuter en ben ik bezig met taal. Tien minuten later zit ik even rustig in de zetel om een baby een flesje te geven. Ook bij het organiseren van activiteiten voel ik dat verschil. Vandaag heb ik ‘floortime’ met enkele baby’s, morgen stel ik een parcours op voor de peuters om te klimmen en klauteren. In onze verticale werking zien we ook dat we de jonge kinderen snel betrekken bij alle activiteiten. De kruipers zijn vaak nieuwsgierig en gaan de grotere kinderen nadoen. Tegelijkertijd zien we hoe zorgzaam peuters al kunnen zijn voor kleine baby’s. Ze doen niets liever dan ons helpen om een baby te troosten door er even bij te gaan, te praten of een tutje te geven. Dat geeft me veel vertrouwen in de kinderen en ik ben minder bang dan vroeger dat de grote kinderen te druk zouden zijn voor de kleintjes.” Fatima, begeleider in opleiding

“Ik kan zeker bevestigen wat Fatima vertelde. Daarnaast zie ik ook nog voordelen voor de ouders. Kinderen zijn meestal langer in een zelfde groep en moeten niet weer na een tijdje van groep veranderen. Daardoor is er vaak een sterke vertrouwensrelatie tussen ouders en begeleiders. Ouders met meerdere kinderen in het kinderdagverblijf hebben ook het voordeel dat broers en zussen in dezelfde groep kunnen zitten, bij de begeleiders die ze al kennen.” Annelies, pedagogisch teamverantwoordelijke

ELMER ZUID

ATELIERS MET ART BASICS FOR CHILDREN, ALS INSPIRATIE VOOR BEGELEIDERS

8 jaar geleden startten we met vzw ABC (Art Basic for Children) een traject om onze ruimtes te optimaliseren en af te stemmen op de noden en behoeften van kinderen en begeleiders. De ruimte is immers de derde pedagooog, naast de opvoeders (ouders, begeleiders, familie, ...) en de andere kinderen.

De ruimte en hoe deze is ingevuld heeft invloed op het kind. De expertise die ABC heeft, wilden we graag binnenbrengen in onze groepen. Hiervoor kozen we om maandelijks een ABC-workshop te laten plaatsvinden in onze crea-ruimte.

Op voorhand spreken we een thema af. Thema's kunnen ontstaan vanuit de interesses van kinderen of thema's die de begeleiders verder willen verkennen. De ABC-medewerker gaat met dit thema aan de slag en brengt materialen mee die gerelateerd zijn aan het thema. De ateliers starten altijd met een verteltheater (Kamishibai) dat gelinkt is aan het thema. Daarna gaan de kinderen op onderzoek en krijgen ze impulsen via verschillende kleine workshops. Enkele begeleiders nemen

ook deel aan de workshop. Zij kijken naar de interactie van de kinderen en doen mee met de opdrachten. Na de workshop hebben de begeleiders de kans om samen te zitten met de ABC-medewerker en dieper in te gaan op het thema. Het aangebrachte materiaal blijft tot de volgende workshop bij ons. De begeleiders kunnen dan een maand aan de slag met dit materiaal. Tevens krijgen ze de opdracht om andere begeleiders ook aan te zetten om dit materiaal te gebruiken.

“Voelen, ruiken, proeven, experimenteren. Wij komen aan in Elmer met een aantal boxen vol met zorgvuldig uitgezocht materiaal rond een thema. We pakken alles uit en maken een opstelling. Een presentatie die inspireert, die zowel kinderen als volwassenen moet prikkelen en zin geeft om aan te raken, te ontdekken, te spelen en te experimenteren.

Voor ons is het telkens een uitdaging, nooit weten we wat het precies gaat worden, wat de reacties zijn en waar de kinderen ons naartoe leiden. Het is dus altijd een beetje spannend. Elke workshop willen we zien als een uitwisseling, een wisselwerking tussen de kinderen, de experts van Elmer (de begeleiders die dagdagelijks met de kinderen aan de slag gaan) en wij van ABC, die schoonheid in al zijn facetten willen delen en laten ervaren. Onze voorbereide setting komt samen met de kinderen en begeleiders tot leven, in volle actie. Die onvoorspelbare reacties van de kinderen, waardoor we ons graag laten verrassen, maken het net heel mooi, boeiend en uitdagend om telkens maar weer zelf een onderzoekende houding aan te nemen.

Zo worden we bijvoorbeeld uitgedaagd om het kamishibai - theater op een andere manier te gaan gebruiken, als venster met luikjes, als schaduwtheater of met prenten om echt aan te voelen.

Een blad papier wordt een reusachtige wolk, een blok hout wordt een muziekinstrument of kippen komen zelf een verhaal vertellen, ...

Ons doel is pas echt bereikt als de begeleiders zelf, verder aan de slag gaan.

Als de workshop en het materiaal blijft verder leven bij de begeleiders die nieuwe linken leggen, experimenteren en hun eigen verhalen, liedjes en herinneringen met de kinderen delen. Het is mooi om te zien dat dit gebeurt.” Janne, ABC-begeleider

HET EFFECT VAN GRAS

In 2022 kwam het er uiteindelijk van: onze buitenruimte kreeg een transformatie. We wilden de kunststofmatten veranderen door echt gras. Hiervoor moesten we beroep doen op een externe firma en konden we onze buitenruimte tijdelijk niet gebruiken. Na 4 weken was ons gras goed gegroeid en klaar voor de verkenning door baby's en peuters. We hadden nooit gedacht dat een stukje gras zoveel effect zou kunnen hebben op de kinderen. Kinderen en begeleiders zaten spontaan meer neer in het gras: om te spelen, om de kleine diertjes te ontdekken.

Het spel werd hierdoor ook rustiger. Meer kinderen konden genieten van de buitenruimte. Uiteraard blijft de schommel en de schuifaf de favorieten van onze buitenruimte. Maar het gras zorgde voor een extra dynamiek bij de kinderen.

KUNSTENPROJECT “VAN KLEINS AF AAN”

Het 3-jarige project (2020-2022) “Van Kleins Af Aan” liep op zijn einde in 2022. Doel van deze samenwerking met Huis van het Kind Anderlecht en Cie Squeeze was om kinderen vanaf jonge leeftijd te laten kennismaken met verschillende kunstvormen. Jong geleerd is oud gedaan!

Om het aanbieden van kunst aan de jongste kinderen structureel in te bedden, startten we de werkgroep kunst voor de allerkleinsten in de schoot van het Huis van het Kind Anderlecht. De samenwerkende partners zijn: Cultuurdienst Anderlecht, Bibliotheek Anderlecht, vzw Lasso, Brede School Anderlecht, Gemeentelijke kinderdagverblijven van Anderlecht, Cie Squeeze, Gemeenschapscentrum de Rinck, Huis van het Kind Anderlecht en Elmer Zuid.

Buiten de residenties in de kinderdagverblijven en peuterklassen, staken we de handen uit de mouwen om ook in 2022 een kunstendag voor de allerkleinsten te organiseren in het Gemeenschap Centrum De Rinck. Vanuit de werkgroep werd sterk ingezet om een mooie sociale mix van gezinnen te bereiken. In Elmer Zuid spraken we met ouders af in de opvang om samen naar de kunstendag te gaan.

Participerende kunstenaars Sonia Si Ahmed en Lasso vzw gingen met elkaar in dialoog. In dit interview blikken ze terug op de output en geven ze een mooi beeld over het belang om kinderen in contact te brengen met kunst. Hieronder enkele fragmenten uit dit interview.

“Door in een vroeg stadium van het maakproces in direct contact met de kinderen te komen, wordt de verdere ontwikkeling van voorstellingen en performances beïnvloed. Ikzelf was binnen het project actief als danseres en choreografe.”

“Kunst creëert tijd voor zintuiglijke belevingen.”

“Het is belangrijk om eerst te kijken hoe de kinderen op jouw aanwezigheid reageren, dat zal bij elk kind anders zijn. Ik stap altijd binnen met een vorm van afstand en probeer dan langzaam contact te maken door gewoonweg aanwezig te zijn en duidelijk te maken dat ik aanspreekbaar ben, zonder me op te dringen.”

De spelmatrix

We leerden al snel dat je best flexibel kan zijn in de rollen die je aanneemt. En dat de rol naarmate de intensiviteit en herhaling van het spel verandert van instructeur of spelcoach naar observator of medespeler. Ook het bewust omgaan met de rollen had een effect op het spel.

We ontdekten ook dat het belangrijk was kinderen nieuwe ervaringen aan te reiken om zich verder te kunnen verdiepen in het fantasiespel. Nieuwe

ervaringen konden vertrekken van nieuw materiaal of levensechte ervaringen in de omgeving, zoals naar de winkel gaan, echte voedingsmiddelen aankopen, samen koken met echte kookpotten, ...

Vanuit deze opgedane ervaringen en reflectiemomenten ontwikkelden we in Elmer een eerste model van spelcirkel om tot fantasiespel te komen. In deze spelcirkel kwamen verschillende fasen van verdieping aan bod. Vanuit de interesses van kinderen bieden we materialen aan en gaan we verder verdiepen door te experimenteren met nieuwe materialen en ervaringen. Ook de thuiservaring of het betrekken van de ouders geeft een meerwaarde.

"Mijn rol als leefgroepverantwoordelijke tijdens de pedagogische middagen was om het proces vanuit de werkvloer te ondersteunen en te begeleiden.

Tijdens de reflectiemomenten vertelden de begeleiders graag over hun ervaringen met kinderen, wisselden ze ideeën uit en voelden ze elkaar aan. Ze kregen ook inspiratie om verder te gaan met activiteiten. Na de reflecties ondersteunde ik ook de begeleiders om de ideeën van de reflectiemomenten in de juiste richting te sporen. Ik was vaak aanwezig op de werkvloer, luisterde naar de begeleiders en zocht samen met hen naar oplossingen als er vragen waren.

De begeleiders deelden met mij voortdurend hun verwondering over wat de kinderen deden. Ik merkte dat de begeleiders heel enthousiast waren en het stimuleerde mij om hen verder te ondersteunen en te begeleiden. Ik vond de reflectiemomenten heel belangrijk om te leren van elkaar en heel waardeerend voor de begeleiders. Ik had het gevoel dat we samen groeiden en dat vond ik fantastisch." Frieda, leefgroepverantwoordelijke

ELMER WEST

MEERVOUDIGE FUNCTIES VAN EEN MUSEUM-BEZOEK

“Een museumbezoek als trigger voor een narratieve activiteit”, dat was ons uitgangspunt. Gaandeweg ontdekten we dat we aan zoveel meer werkten dan enkel aan een narratieve activiteit.

Op vrijdagochtend is het vrij rustig in het MIMA (voluit “Millennium Iconoclast Museum of Art”), één van de burens van Elmer West. Op vrijdagen konden we met een begeleid groepje kinderen gratis de tentoonstelling ‘Invader Rubikcubist’ bezoeken. Onze begeleiders keken door de ogen van de kinderen, volgden hen in hun interesses, gingen op zoek naar materialen die hierop aansloten en ontdekten hoe verrijkend terugkerende bezoeken aan dezelfde tentoonstelling kunnen zijn.

Het werd een verrijking voor veel betrokkenen:

De interesse van de kinderen in verschillende elementen van de tentoonstelling (verrekijkers, kleuren, kubussen, muziek...) groeide bij elk bezoek en de kinderen ontdekten relaties tussen die verschillende elementen. De kinderen leerden het museum steeds beter kennen, namen de trappen steeds vlotter, herkenden plaatsen waar we gingen zitten of waar ze konden rondlopen, kenden de volgorde van de zalen. Ze maakten zich de ruimte voor een stukje eigen. Enkele kinderen groeiden ook in hun ‘museumhouding’, bijvoorbeeld om de kunstwerken niet aan te raken. Sommige kinderen brachten dit mee van thuis, omdat ze ook met hun ouders regelmatig naar het museum gingen.

wissel’ was voor de mama en haar kinderen.

Kinderen toonden en vertelden aan hun ouders over het bezoek. Enkele ouders stelden spontaan voor om de volgende keer mee te gaan naar het museum en de betrokkenheid rond de activiteit groeide. Er werd ook een gratis museumbezoek met ouders en grootouders gepland. Een ouder broertje (4 jaar) was dolenthousiast en enorm aangesproken door het museum en de kunstwerken. De begeleiders voelden dat dit bezoek een welgekomen ‘omgevings-

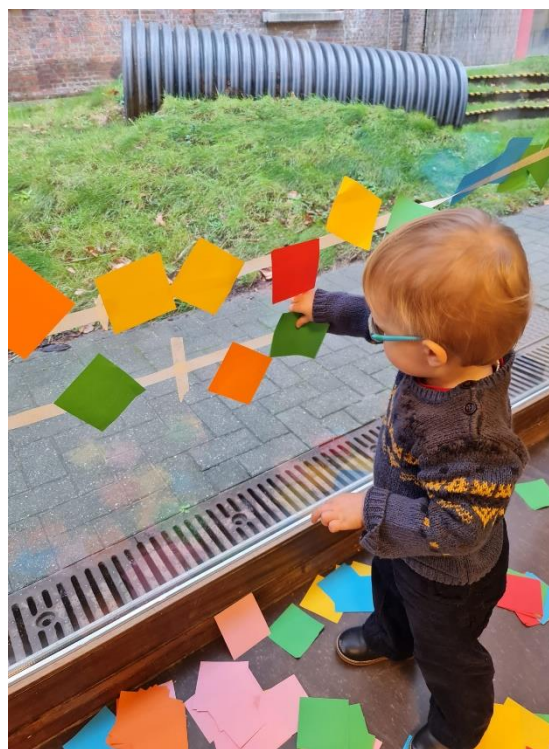
Omdat we wekelijks gingen, kregen alle begeleiders de kans om mee te gaan op museumbezoek, de meerderheid greep deze kans ook. Een aantal van onze begeleiders bezoeken zelf niet regelmatig een museum en dit was een gelegenheid om een tentoonstelling mee te pikken en in aanraking te komen met moderne kunst.

Eén van de zalen was moeilijk toegankelijk voor de kinderen, maar we zorgden ervoor dat alle begeleiders wel de kans kregen ook deze zaal te bezoeken. Dat er nadien ook over de kunstwerken zelf werd gesproken, heeft mede te maken met dit korte, individuele moment voor de begeleiders, los van de kinderen. Tijdens het bezoek waren begeleiders de kinderen intens aan het observeren en wezen ze elkaar op hun observaties. De betrokkenheid op de kinderen was enorm groot en op die manier werd het ook een observatie-leermoment. Dankzij de hoge betrokkenheid van de begeleiders, was er veel uitwisseling over hun observaties en welke materialen ze konden aanbieden om de geobserveerde interesses in de kinderopvang verder te voeden.

Het MIMA is blij dat ze dankzij de samenwerking met Elmer West de jongst mogelijke doelgroep van 0 tot 3 jaar bereiken. Zowel leerkrachten als leerlingen van bezoekende secundaire scholen toonden meestal veel interesse voor deze jongste museumbezoekers. Leerkrachten waren enthousiast dat we van jongsaf aan naar het museum gaan en gaven de begeleiders complimenten.

Een museumbezoek is zoveel meer dan naar kunst kijken, het zijn o.a. een hoop indrukken en ervaringen in een andere omgeving. Onze jonge kinderen beleven een tentoonstelling uiteraard op een hele andere manier dan een ervaren museumganger. Maar leerrijk is het zeker, voor zowel de kinderen als hun begeleiders en zelfs voor omstanders.

WARME TRANSITIES

Voor kinderen naar school vertrekken, organiseren wij een zachte overgang. De kinderen krijgen extra aandacht. Ze nemen, samen met kleuters die tijdens de vakantieperiodes terug naar Elmer komen, deel aan aangepaste activiteiten: een wandeling naar de buurt van de school, samen boterhammetjes smeren, een picknick in het park, ... We vieren ook steeds een afscheidsfeest, waarop ouders en broers en zussen worden uitgenodigd. Met enkele mooie foto's als aandenken, vertrekken ze dan naar de kleuterschool – en komen in de eerste vakantieperiodes mogelijk terug.

HUIS VAN CULTUREN

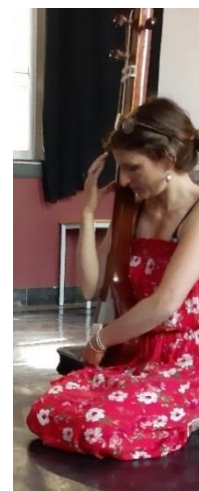
Huis van Culturen nodigt ons regelmatig uit op concerten, spektakels en voorstellingen. Soms gebeurt dat zelfs in de laatste minuut. De begeleiders vinden het steeds fijn om hieraan deel te nemen, zodat we vlot een groepje kinderen en begeleiders kunnen samenstellen om te genieten van het aanbod. De klassieke concerten

zijn heel rustgevende momenten waarop baby's, peuters, ouders en begeleiders genieten van de muziek. De kinderen zijn vaak onder de indruk van de grote instrumenten.

In de voorstelling “Onder de tafel” konden begeleiders en kinderen letterlijk onder de tafel kruipen. Daar waren ze getuige van de metamorfose van een reuzegrote tafel met glazen tafelblad. Op dit blad verschenen schaduwen van bestek, borden, bloemetjes op tafel. Plots kwam een maaltijd op tafel. Absurd, tegelijk poëtisch en eens vanuit een heel ander perspectief.

Daarnaast konden we ook genieten van spektakels rond een 3D-boek, waarbij de kinderen naar een verhaal konden luisteren, waarvan de objecten in de ruimte te vinden waren. “Nest” was dan weer een immersie-spektakel met muziek en dans, waaraan de kinderen konden deelnemen vanuit een groot nest. Dit zorgde voor een veilige en warme sfeer.

MODDERWEEK

Tijdens een herfstwandeling met de ouders, merkten we dat de kinderen interesse hadden om in waterplassen te springen. Vanuit ons experimenteren in het kader van het Narrate-project gingen we in op deze interesse en organiseerden we een modderweek in onze tuin.

Let op het guitige gezichtje van het kindje rechts op de foto: uren spelplezier verzekerd!

ELMER IN DE STAD

SPONTANE UITSTAPPEN

Zoals we ook in de voorgaande jaren al deden, trokken we vaak de stad in. Soms ging het om een spontane uitstap, waarbij de begeleiders de kinderen volgden. Hierdoor kwamen ze soms op onverwachte plaatsen terecht of leerden we nieuwe plaatsen kennen. Kleine parkjes, leuke plaatsen om te spelen of om gewoon eens rustig te kunnen genieten. Zodra we de mogelijkheid zagen om de stad in te trekken, werden de voorbereidingen getroffen: bolderkar of buggy's klaarzetten, fluohesjes of witte t-shirts van de eerste 1000 dagen aan, EHBO-zakje klaarzetten of eventueel de buggyzak.

De uitstapjes vonden plaats in de buurt. Hierdoor geven we de kinderen de kans om de stad rondom zich te verkennen én maken we onszelf kenbaar.

Door regelmatig de straat op te trekken maakten we heel wat leuke momenten mee. Denk maar aan de dag waarop de kinderen mochten

meehelpen om de planten en bomen water te geven in de buurt. De man van de sproeiwagen vond het fantastisch dat ze zo enthousiast waren. We merkten nadien ook op dat de kinderen het weer heel erg fijn vonden om de planten op ons terras te bewateren. Er volgden doorheen het jaar heel wat uitstapjes naar parken of groene zones in de buurt. Ook in de tuin van RVT

Sint-Monika konden we telkens terecht.

We werden ook uitgenodigd om de pop-up boerderij te bezoeken op Campus Nieuwland. Samen met hun ouders konden de kinderen de echte dieren bewonderen, aanraken, ruiken, ... Ook hier zagen we nadien dat de kinderen veel intenser speelden met de dieren en het stro.

Een spontane uitstap in de decembermaand mondde uit in een ware bewonderingstocht door de stad. Op elke hoek van de straat werd wel eens gewezen 'kijk, kijk' naar een kerstman, naar lichtjes of naar een mooi versierde boom.

"Toen ik mijn stage begon, wist ik niet goed wat ik kon verwachten als het gaat rond 'uitstapjes maken'. Ik heb mogen meegenieten van een aantal uitstapjes. Ik stond versteld van de voorbereiding die eraan te pas kwam. Want niets mag vergeten worden. Denk aan extra luiers, natte doekjes en zelfs een EHBO-zak. Ik vond zelf de uitstap in de stad, tijdens de kerstperiode, heel leuk. Ik zag de glinstering in de ogen van de kinderen." Jarno, stagiair SAI Aalst

MUSEUM-BEZOEKEN

Naast de spontane bezoekjes, bezochten we met Elmer in de Stad ook heel wat expo's en musea. De immersive exposition van Fridha Kahlo vonden we prachtig. De vele kleuren en bloemen, de bewegende beelden en reuzegrote afbeeldingen, trokken de kinderen aan. Ze gingen op de grond liggen om te genieten van alle kleuren en bewegingen die ze op de muren, grond en plafond zagen verschijnen.

Ook van de expo 'Grote kunst voor kleine kinderen' genoten onze peuters. We hebben een

drietel keer kunnen rekenen op de collega's die kwamen jobshadowen waardoor we met meer kinderen naar de musea konden. Daarnaast droegen ook onze vele stagiairs een steentje bij.

NARRATE

Het Erasmusproject Narrate maakte heel wat los bij de begeleiders. We werkten met hen rond het implementeren van de narratieve benadering bij kinderen. Om het handboek vorm te geven, zorgden wij vanuit de dagelijkse praktijk voor goede voorbeelden. Vanuit Elmer in de Stad zorgden wij voor een verhaal bij de baby's en bij de peuters. Het is telkens een verhaal van één of enkele kinderen.

We kregen een theoretisch kader met een decaloo om onze best practices te stofferen, te structureren en te toetsen. De focus lag bij ons op 3 onderdelen van de decaloo: de trigger, de verhalende kaart en het goed documenteren. Vanuit de vele foto's en verhalen die verteld werden, konden we op

de opleidingsdag in februari dan creatief aan de slag. We gaven de verhalen van de kinderen vorm en verwerkten dit in poëtische taal. Wat waren we trots op onze creaties!

Je hoeft geen extra materiaal aan te kopen. Je moet vooral zelf geboeid blijven en vertrekken vanuit de interesse van de kinderen. Reflecteren is hiervoor echt iets belangrijks."

Petya, begeleider peuters

"Ik merk dat de kinderen vanuit het aanbieden van één trigger (schors) echt heel veel verschillende verhalen vertellen. Eén lijn liep naar een plantenwinkel, een andere naar het helpen van de man die water geeft aan de planten in de stad, nog eentje leidde tot de kinderen die speelden met de schors in het keukentje. Het werd een web van verhalen. Het is een uitdaging om zo te werk te gaan. Het is namelijk heel belangrijk dat je dan goed observeert om het echte verhaal van de kinderen te kunnen ontcijferen."

Hanae, begeleider peuters.

"De eerste periode waren we volop aan het zoeken, aan het afstemmen. Maar daarna gingen we steeds dieper verkennen. Ik voelde me enthousiast over wat ik zag gebeuren bij de kinderen." Leticia, begeleider babies

KLEURRIJKE KRAAN

**Heen en weer, in en uit
Voeten voelen, handen omhoog**

**Zonnig Zingen, ritmisch geklop
Vrolijke vriendjes, buiten blij**

Stille lach, hoor je mij?

OUDERWERKING

OPDRACHTEN

DE OUDER IS DE EERSTE OPVOEDER

SAMEN OPVOEDEN

MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE MOGELIJK MAKEN

ONTMOETING MOGELIJK MAKEN

Elmer gaat ervan uit dat ouderbetrokkenheid en -participatie op **1000 MANIEREN** kan.

Het start bij de missie, waarden en opdrachten van Elmer. De ouders krijgen hier steeds een eigen plaats. In alles wat we doen willen we de betrokkenheid en de participatie van de ouders stimuleren: tijdens de intake, het wennen, bij het maken van zachte overgangen, ...

We proberen op verschillende manieren zicht te krijgen op de verwachtingen van de ouders: dagelijks tijdens de breng- en haalmomenten, tijdens tevredenheidsgesprekken, via een schriftelijke bevraging.

Opmerkingen of suggesties die we horen, registreren we om de werking van Elmer te verbeteren.

De ouders zijn goed vertegenwoordigd in het bestuur. Ze brengen de waardevolle stem van de stakeholder van de ouders binnen in bestuursbeslissingen. Daarnaast maken de ouders ook gewoon deel uit van de teams: in kader van het opleidings- en tewerkstellingsluit zijn de ouders een dankbare bron voor recrutering. Eenmaal afgestudeerd als begeleider stromen velen door naar een vaste functie binnen Elmer.

Het Erasmus-project **EQUAP** van enkele jaren geleden zoomde in op deze thematiek. We blijven dit verder meenemen en uitbouwen.

ELMER NOORD

UITSTAPPEN

In de zomer organiseerden we, net nog aan het einde van de zomervakantie een uitstap naar de Zoo van Planckendael, met ouders, kinderen en broers en zussen.

De weg naar de zoo op zich – met de bus! -, maakte ook deel van de uitstap. Het was een moment waar ouders in gesprek gingen met elkaar. We deelden gezonde snacks uit voor de kinderen om ter plaatse te kunnen eten. We spraken

*“We kennen onze weg niet echt in België. We zijn zelf nooit niet verder kunnen gaan dan een park in Brussel. We hebben er heel erg naar uitgekeken om in gezin deel te nemen aan de uitstap, om de dieren in het echt te kunnen zien. Alleen al op de grote bus zitten met mijn dochters was voor hen heel leuk.”
Een ouder*

een plek af om op de middag samen te picknicken. In de namiddag bezochten we de zoo verder in groepjes. Het was vooral een fijne gezinsbeleving. Voor de jongsten, onze kinderen, was het een lange dag, aan het einde van de rit vielen velen in slaap, met een dag vol belevenissen in het hoofd.

OUDECAFÉS

In Elmer en het speelcafé hoorden we hier en daar gesprekken tussen ouders over de potjestraining van hun kind. Heel wat ouders waren ongerust over het feit dat hun kind nog niet zindelijk was. Enkele ouders gaven aan dat het voor hen zeer stresserend was, omdat hun kind binnen enkele dagen naar school moest. Ze vreesden dat de kleuterschool hun kind zou weigeren.

Samen met Huis van het kind planden we een oudercafé over het thema zindelijkheid. Jennifer van I-mens kwam het modereren. We lieten het in de ochtend doorgaan, zodat de ouders die naar het speelcafé kwamen ook konden deelnemen.

Het verloop was zeer dynamisch. Ouders stelden veel vragen en wisselden eigen ervaringen uit. Een mama had het bijzonder moeilijk thuis met de training van haar zoon en gaf aan dat ze niet meer wist wat te doen. Samen met de andere ouders besprak ze spontaan wat ze allemaal al had geprobeerd. Zo kreeg ze op een heel fijne manier allerlei tips en tricks mee.

Enkele dagen nadien zag ik de mama in de gang ...

“Deze weekend heb ik veel nagedacht over de tips en de aanpak van de andere ouders. En inderdaad zoals een andere moeder suggereert: het kon zijn dat mijn zoon in zijn broek plaste om aandacht te vragen... Ik ben sinds kort bevallen en ben de laatste tijd vooral bezig met de kleine baby en de logistiek van mijn grote gezin. Er schiet weinig tijd over 😊. Ik besloot preventief aan de slag te gaan door mijn peuter regelmatig aandacht te geven door iets kleins samen te doen en hem ook uitnodigen om op het potje te gaan. Raar maar waar: na 2 dagen heeft mijn zoon niet meer in zijn broek geplast. Hij is nu zindelijk, echt waar! Er is een dé clic gebeurd denk ik”.

Mama van speelcafé

ELMER ZUID

NIEUWSBRIEF

Vanuit de ouderbevraging kregen we het signaal dat ouders meer op de hoogte wilden zijn van onze activiteiten in de verschillende groepen. Het idee van een nieuwsbrief werd geboren. In deze

nieuwsbrief ligt het accent op foto's om onze werking te documenteren, aangevuld met ondersteunende woorden in 3 talen.

We maakten ook werk van het tonen van de activiteiten met recente foto's op de 2 tv-schermen in de onthaalruimte. Ondertussen heeft elke groep een smartphone om foto's te streamen naar het scherm. Via de huidige IT-mogelijkheden was het ook makkelijk om deze foto's in de nieuwsbrief te verwerken.

We kregen alvast positieve reacties.

ZOMERFEEST

“Proficiat met jullie eerste nieuwsbrief! Heel fijn om te lezen en mee te volgen wat jullie allemaal uitspoken 😊 En ook nog eens een dikke pluim voor het groot feest van Elmer, we wouden niet naar huis, zo leuk. Groetjes van blije ouders en kindjes.”

Naar jaarlijkse traditie organiseren we 2 grote feesten in Elmer Zuid: een zomerfeest en een winterfeest. Het zomerfeest vindt buiten in de tuin plaats. Ons hoofddoel is de ouders met elkaar te laten kennismaken. Tevens is het zomerfeest een moment om kinderen die binnenkort naar school gaan in de aandacht te brengen en een mooi afscheidsmoment te geven.

Het feest wordt gepland op een vrijdag en start omstreeks 16u30 tot 19u00. Zo bieden we de meeste gezinnen de kans om deel te nemen bij het afhalen van hun kindje.

Het hele team engageert zich die dag om aanwezig te zijn en we plannen momenten zodat begeleiders vrij zijn om informele contacten te leggen met ouders. Een groepje begeleiders is verantwoordelijk voor de organisatie van de dag. De weken voordien zitten we regelmatig samen om deze dag vorm te geven: thema, drank en eten, animatie, ...

Telkens plannen we animatie om ouders te laten kennismaken met onze werking: samen liedjes zingen, quiz over de begeleiders, een fotoreportage, In al die jaren van zomerfeesten hebben we dit altijd buiten kunnen organiseren.

BEZOEK AAN SEALIFE

Dit jaar mochten we opnieuw genieten van een financiële tussenkomst vanuit “Iedereen verdient vakantie” van Toerisme Vlaanderen en projectsteun van serviceclub Zonta. Elmer Zuid ging, samen met onze buurtpartner het kinderdagverblijf “De Violtjes”, op uitstap met ouders en kinderen naar Sea Life in Blankenberge. De busreis duurde langer dan verwacht maar eenmaal daar was het ontdekken van de onderwaterwereld voor groot en klein een echt avontuur! We konden 3 voedermomenten van otters, pinguïns en zeehonden bijwonen. We kregen uitleg over het leven van de dieren en we konden vragen stellen.

De kinderen en hun ouders waren echt onder de indruk van de verschillende aquaria met talloze kleurrijke vissen en zelfs haaien. We konden ze van dichterbij zien door te wandelen onder een soort glazen koepel. We brachten ook een bezoekje aan de zieke zeehonden in het reddingcentrum.

ELMER WEST

UITSTAPPEN NAAR PLANCKENDAEL, HET NEERHOF, HET MAXIMILIAAN-PARK EN SEALIFE

Ook Elmer West kon betaalbare toegangstickets krijgen voor de Muizense dierentuin Planckendael dankzij Iedereen verdient vakantie. Via de NMBS konden we beroep doen op twee gereserveerde wagons, waarna we aan het station van Mechelen een shuttlebus namen. De bus was zo aangekleed dat we het gevoel hadden al in de zoo te zijn! De uitstap was een prachtig avontuur van begin tot einde. De ouders waren heel enthousiast, ze leerden elkaar beter kennen en namen mooie herinneringen mee naar huis. Ze waren gefascineerd door de manier waarop hun kinderen omgingen met de dieren: namen benoemen, geluid nadoen, ... Ze waren niet bang! De combinatie met een stralende zon maakte dit een erg geslaagd uitstap met 28 ouders en kinderen. De aanwezige kinderbegeleiders en kinderen droegen een t-shirt met het logo van ‘de 1000 eerste dagen’, waarmee we extra de aandacht vestigden op de actie die pleit voor een Marshallplan voor kwalitatieve kinderopvang.

Onze jaarlijkse uitstap naar de kinderboerderij in de buurgemeente Dilbeek is steeds een groot succes. Dit jaar gingen wij in een grotere groep: de pandemie was achter de rug! Zoals vorig jaar spraken we af aan het Zuidstation om rechtsreeks de bus te nemen. Voor de nieuwe ouders was het Neerhof een echte ontdekking. Het is niet ver van Brussel. Voor sommigen bleken de grootouders niet ver te wonen, maar ze kenden het

niet. Ze hebben nu ideeën om zelf uitstappen te doen met hun kapoentje.

Maar ook het meer nabije Maximiliaan-park is steeds een belevenis! We gingen er te voet naartoe, samen met ouders en kinderen. Ook dit park was voor vele ouders een ontdekking.

ZOMERFEEST

Zoals elk jaar organiseerden we een zomerfeest in onze tuin. Ouders en kinderen konden genieten van een gezellige namiddag met workshops voor de kinderen. Onze tuin werd een echte ontmoetingsplaats: ouders leerden elkaar beter kennen en ook begeleiders en ouders versterkten hun vertrouwensband.

ELMER IN DE STAD

OP UITSTAP

Dit jaar kon ook Elmer in de Stad opnieuw rekenen op een extra budget voor uitstappen tijdens de zomervakantie. Dankzij dit extraatje vanuit Huis van het Kind - Ket in Brussel, konden we meer museumbezoekjes aanbieden. Het museum van natuurwetenschappen en ook het stripmuseum hebben ondertussen geen geheimen meer voor onze allerjongsten. We gaan er samen met de ouders naartoe. Hierdoor kunnen ook meer kinderen deelnemen aan de uitstap. Samen met de ouders gingen we onder andere ook naar het Hallepoortmuseum en de Expo van 'De kleine prins'.

"Ik kon echt genieten van de vele uitstapjes die we dit jaar deden. Mij blijft het bezoek aan de Hallepoort bij. Het ligt zo dichtbij en toch waren wij er nog nooit binnengewest. Fijn was ook dat we nadien in het park bleven picknicken alvorens terug te keren naar de opvang. Het was een gezellig samenzijn. Van begin tot het eind."
Mama van S

OUDERONTBIJT

In november, tijdens de donkere ochtenden, organiseerden we een ouderontbijt. De twee stagiaires die op dat moment aanwezig waren, namen het voortouw. Ze zorgden voor een goed gevulde ontbijttafel, spraken de ouders op voorhand aan om hen uit te nodigen en trokken ook op het moment zelf de organisatie.

Het was een mooi moment waarop ouders en kinderen samen konden genieten van iets lekkers. Daarnaast was er ook kans tot ontmoeting. Met ouders die je wel al kent, of ook ouders die je nog niet goed kent. Er komen gesprekken op gang boven een goeie tas koffie. Als begeleider is het dan weer fijn dat je op zo'n moment ook linken kan leggen tussen ouders. Bv: Je woont in dezelfde buurt, je kinderen gaan naar dezelfde school, ...

Ouders geven aan dat ze dit een heel fijn moment vonden. Daarnaast gaven ook de stagiaires aan dat het fijn was dat ze zelf het initiatief mochten nemen om er voor te zorgen dat het een succes werd.

WIJKWERKING, NETWERKVORMING EN SAMENWERKING

OPDRACHTEN

ELMER ALS ACTIEVE PARTNER IN DE BUURT

ELMER ALS OEFENPLAATS VOOR SAMENLEVEN

LOKAAL NIVEAU

Op lokaal niveau is Elmer steeds op zoek naar mogelijke samenwerkingen met partners uit de buurt.

ELMER NOORD

SPEELCAFÉ

“J’ai connu le speelcafé via une amie. Après un long moment à la maison seul avec mon fils, je me suis laissé convaincre de venir raconter d’autres parents. Je me suis sentie très vite à l’aise. Pour mon fils c’était génial de jouer avec d’autres enfants. Au speelcafé il s’est fait plein de copains 😊. Depuis nous venons tous les vendredis, on discute de pleins de choses concernant les enfants. J’ai l’impression de faire partie d’une grande famille ou l’on s’entraide, parfois un petit conseil peut faire la différence 😊” Mama van A

We organiseren elke vrijdag voormiddag een spel- en ontmoetingsmoment voor ouders met hun kinderen. In de grote groepsruimte van het Huis van het Kind in ons gebouw, worden de gezinnen onthaald met een koffietafel en vers fruit. De ruimte is ingedeeld in verschillende speelzones; een zone voor de baby’s, een actieve hoek met ballenbad en verschillende andere hoeken zoals een keukentje, een bouwhoek, ...

Kinderen die regelmatig komen, kennen de ruimtes en weten perfect waar ze hun favoriete speelgoed kunnen vinden. Kinderen zijn zo blij om elkaar wekelijks terug te zien, bij het toekomen pakken ze elkaar vast van blijdschap. De kinderen volgen zeer goed de regeltjes zoals aan tafel eten en samen opruimen na het spelen.

WARME TRANSITIE TUSSEN SPEELCAFÉ EN KINDEROPVANG

Vanuit het speelcafé is de werking van de kinderopvang goed zichtbaar. De ouders die naar het speelcafé komen, stellen regelmatig vragen over de kinderopvang. De ouders krijgen een rondleiding in de kinderopvang en uitleg over de dagindeling. De meeste ouders van het speelcafé vragen plaats in de kinderopvang nadat ze kennis maakten met de kinderopvang.

“Ik heb gekozen om thuis te blijven tot mijn zoontje naar school zou gaan. Ik en mijn man waren niet voor kinderopvang. Vandaar dat ik wekelijks naar de verschillende activiteiten van Huis van het Kind kom, zodat mijn zoon ook leert spelen met andere kinderen. Door regelmatig te kijken naar de spelende kinderen in de opvang, is mijn beeld over kinderopvang beginnen veranderen. Ik zie dat de kinderen tal van activiteiten doen en dat ze lekkere gezonde voeding krijgen. De begeleiders zijn ook heel vriendelijk.

Na de rondleiding in de kinderopvang was ik aangenaam verrast. Na een gesprek thuis met mijn man hebben we besloten om een plaats aan te vragen in Elmer. Ondertussen ben ik begonnen aan een opleiding en mijn zoontje doet het heel goed in Elmer.”

Mama van S

ELMER ZUID

SPEELCAFÉ

Bij de start van de samenwerking met Huis van het Kind Anderlecht hielden we een bevraging bij jonge Anderlechtse gezinnen. Uit deze enquête kwam nood aan spel en ontmoeting voor het jonge kind naar voren. In eerste instantie organiseerden we vanuit het Huis van het kind maandelijkse ontmoetingsactiviteiten. Om het aanbod te verruimen wilden we in Elmer Zuid een speelcafé opstarten op zaterdagvoormiddag. Onze binnen- en buitenruimte is geschikt om ontmoetingsmomenten te creëren voor gezinnen met jonge kinderen. De focus lag op kinderen van 0 tot 4 jaar en hun ouders. Broer of zus waren uiteraard ook welkom. We kozen de laatste zaterdag van de maand tussen 9u30 en 12u als terugkerend ontmoetingsmoment. Eén van de collega's zou telkens aanwezig zijn om de ouders en kinderen te verwelkomen. Na enkele pogingen, bleek het concept nog niet zo sterk. Minder ouders dan verwacht namen deel. Mogelijk moeten we sterker inzetten op communicatie en werving. We hopen, na de hervorming van de huizen van het kind, terug te kunnen opstarten, vanuit een gedragen samenwerking.

SPEELSTRAAT EN GOOD MOVE-ACTIE

2022 was het jaar van het circulatieplan in Anderlecht. Het plan had als doel een aantal buurten, waaronder Kureghem verkeersarmer te maken. Er zouden meer éénrichtingsstraten komen om het sluikeverkeer te ontmoedigen. Ook de Herzieningslaan, waar ons kinderdagverblijf zich bevindt, werd één richting. Op het einde van de straat moest het verkeer een “U-turn” maken om terug bij het begin van de straat uit te komen. De straat was enkel bedoeld voor bewoners en bezoekers.

Voor ons kinderdagverblijf was dit een verademing. De straat werd rustiger, fietsers kregen meer plaats en zwaar verkeer zoals autobussen van Flixbus kwamen niet meer langs. Maar de buurt kwam in opstand, bewoners met de auto moesten te lang in de file staan om hun straat te verlaten, blokken werden verzet: het werd het gespreksonderwerp van de dag.

In deze volle discussie organiseerden we onze speelstraat. Slechts één kant van de straat mochten we afsluiten en deze was verkeersvrij. Maar dit was makkelijker gezegd dan gedaan. De politie was onze activiteit niet zo genegen en we kregen veel commentaar van de bewoners omdat ze hun auto's niet konden parkeren.

Cultureghem - beide organisaties die werken rond de openbare ruimte - om bewoners te bevragen en te betrekken bij de gevolgen van het circulatieplan. Omdat het plan niet meer actueel was, werd gekozen om acties te voeren bij kleine succeservaringen, waaronder de speelstraat. We spraken met beide organisaties af om een aantal keren een klein speel-evenement te

organiseren op de middenberm van de straat. We sloten deze berm af met rood-wit lint zodat we veilig konden spelen. Want ondertussen vlogen de auto's weer voorbij. De organisaties interviewden bezoekers en bevroegen hun noden. Tevens werd nagedacht welke spelelementen een meerwaarde zouden betekenen op deze berm. Eind 2022 werd de eerste schop in de grond gestoken en doken nieuwe creatieve speeltuigen uit de grond. Het was de organisatie Gilbard die deze samen met kunstenaars had ontwikkeld. Een echte meerwaarde voor onze middenberm! Sindsdien zien we meer kinderen spelen in de straat. Ouders van de opvang blijven nog even na en laten hun kind klauteren. Maar er blijft nog werk aan de winkel: het blijft een drukke straat met veel parkeerplaats en auto's. We dromen om de plek veiliger, properder en op maat van kinderen te maken ... wordt vervolgd!

NETWERKDAG

In Anderlecht is de jaarlijkse netwerkdag niet meer weg te denken. Brede school en Huis van het Kind te Anderlecht steken telkens de koppen bij elkaar om het ruime Anderlechtse netwerk bij elkaar te brengen. Focus zijn de organisaties die werken met kinderen en gezinnen. Op deze manier leren we

Na wat gewring en het inschakelen van ons netwerk werd de straat op de 2de dag toch verkeersvrij gemaakt. Kinderen van omliggende kinderdagverblijven kwamen spelen, we betrokken de buurtkinderen, de buitenschoolse opvang kwam meespelen, ... een straat met leven. Het netwerk was ook sterk vertegenwoordigd: Cultureghem deed een kook-workshop, kinderdagverblijf De klaproos had een schminkstand, de jeugddienst had een spelaanbod, de sportdienst begeleidde diverse sportactiviteiten, Huis van het Kind ondersteunde door het aanbieden en begeleiden van de speeleilanden.

We konden weer een mooie speelweek afsluiten en dromen dat onze straat elke dag verkeersarm zou zijn.

Kort na de organisatie van de speelstraat werd het circulatieplan in Anderlecht volledig van de kaart geveegd. Maar ondertussen had de gemeente een overeenkomst met Asbl Gilbard en vzw

nieuwe organisaties en hun werking kennen en maken we kennis met elkaars aanbod. Elmer Zuid is al een aantal jaar een partner tijdens deze netwerkdag.

In 2022 werd de netwerkdag georganiseerd in het Circularium te Anderlecht. De voormalige volkswagen site op de Bergensesteenweg kreeg een tijdelijke herbestemming: een plek bestemd voor productieve activiteiten met korte voorzieningsketens, voor actoren uit de culturele sector en voor het buurtleven. Een ruimte voor iedereen, waar men werkt, leeft en elkaar ontmoet. Je vindt er sociale projecten, start-up projecten, een weggeefwinkel,... de moeite waard om een bezoekje te brengen!

Om de persoon achter elke organisatie te leren kennen, was er een speeddate. Je deed een babbeltje van 5 minuten met personen met een gegeven specifieke eigenschap of ervaring. Door deze fijne methodiek kwamen we snel tot gesprek.

Na het speeddaten konden we deelnemen aan een workshop: wat is het vrijetijdsloket, geleid bezoek aan Cultureghem, open leesdeuren in Anderlecht, warme transities, aan de slag met een kunstenaar in de klas of vrije tijd, rondleiding Circularium, hoe ouders

ondersteunen bij het huiswerk van hun kinderen, kunst en cultuur voor de allerkleinsten, kindvriendelijke ruimte, vrijetijdsparticipatie van kinderen en jongeren met een beperking, kansarmoede detecteren, één gezin - één plan: kennismaking met Sonja Erteejee, ... Kortom, een heel ruim aanbod! Vanuit Elmer Zuid trokken we twee workshops: kunst voor de allerkleinsten in samenwerking met Cie Squeeze en de warme transitie van kinderdagverblijf naar de kleuterschool in samenwerking met Hopon en VGC.

Deze dag was succesvol en deelnemers vonden elkaar later in het werkveld terug.

ELMER WEST

TUINCAFÉ

Na het succes van vorig jaar, waar we onze tuin openstelden voor ouders en hun kinderen tijdens corona, wilden we dit aanbod blijven organiseren. We voelden dat ouders vragende partij waren. We spraken af in het team om maandelijks op zaterdagvoormiddag de tuin (of de binnenruimte bij slecht weer) ter

beschikking te stellen. We nodigden ouders via WhatsApp en met een affiche uit om te genieten van een extra rondleiding, uitleg te krijgen over onze manier van werken: de ouders hadden veel vragen rond het pedagogisch aanbod en de buurtwerking van Elmer. Het was ook een moment om elkaar extra te leren kennen in een andere context. En de kinderen konden naar hartenlust spelen!

BUITENSPEELDAG

De Brede school van Molenbeek organiseerde de jaarlijkse buitenspeeldag in april. Ook voor onze kinderen was dit weer een topper: de open ruimte werd ingericht op maat van de kinderen. Als het weer dan ook nog meezit, kan de sfeer niet stuk.

ELMER IN DE STAD

WARME TRANSITIE EN KOALA

In 2022 gingen we van start met de werkgroep “warme transitie”. De bedoeling was om de brug te leggen tussen kinderdagverblijf en school en de overgangsmomenten zo warm en vlot mogelijk te laten verlopen. Deze werkgroep is een samenwerking van KOALA, Brede School Nieuwland, Sint-Jan-Berchmansinstituut en de Sint-Joris Basisschool.

Met de Basisschool Sint-Joris doen we al enkele jaren aan acties rond een warme transitie. We gaan op bezoek in de kleuterklas en nodigen ouders mee uit. We zetten ook in op een info-moment.

Samen met KOALA gaan we dan weer actief aan de slag om de inschrijvingen voor de kleuterschool te ondersteunen. Vanuit het aanvoelen van de nood aan ondersteuning, werd tijdens de inschrijffperiode beslist om een permanentie te voorzien om te helpen met inschrijven. Afwisselend was de KOALA-begeleider en de vestigingsverantwoordelijke van Elmer in de Stad aanwezig. Zo konden alle kinderen ingeschreven worden. Voor ouders die geen plaatsje konden bemachtigen, werd dan actief op zoek gegaan naar een school waar wel nog plaats was. De KOALA-begeleider ging met één van onze ouders ook mee naar de school om te helpen met de inschrijving.

HUBBIE

Sinds enkele jaren komt M ons twee halve dagen per week meehelpen. Ze wordt begeleid door Hubbie, een organisatie die mensen met een beperking begeleidt om hun talenten te ontplooiën en dit op vlak van leren, werken en vrije tijd. M. loopt een heel mooi traject bij ons. Ze helpt in de peutergroepen met enkele logistieke taken, maar ook met het begeleiden van het eetmoment of activiteiten. Ze gaat ook heel graag mee op uitstap. We zien haar dan ook als deel van ons team. De meeste dagen komt ze zelfstandig, maar op sommige dagen komt Hubbie ook zelf ondersteunen, dit om zeker te zijn dat alles loopt zoals het hoort.

“Het is al een mooi parcours geweest voor M. In het begin was het vooral elkaar leren kennen, maar ook kijken naar wat de mogelijkheden op de werkvloer waren. Startend met een halve dag per week, waarbij M. in de peutergroep ging helpen. Sinds enige tijd komt M. ook helemaal zelfstandig. Ondertussen twee halve dagen per week. Af en toe kom ik als begeleider ook eens langs. Dan bespreken we hoe het loopt, en bekijken we als ergens een aanpassing nodig is, of dan loop ik gewoon mee.”

“Ik zag onlangs een heel mooi moment. M. Was een boekje aan het voorlezen voor de kinderen. Ze ging ook echt in interactie met de kinderen. En de kinderen reageerden ook terug. De taal is soms moeilijk voor haar, maar toch trekt ze haar plan. En hoe mooi om te zien dat er echt een band is met de kinderen. Ze vertelde met zoveel passie en je zag dat ze ook echt had geleerd van de begeleiders, hoe ze zo een momentje kon organiseren.

M. geeft aan dat ze graag bij Elmer werkt. Ze vindt het heel leuk met de allerkleinsten. Ze wil ook graag meer hierrond leren. Daarom gaan we nu ook uitzoeken of er een mogelijkheid is om een vorming of cursus te volgen. Ze vertelt ook dat ze het heel leuk vindt dat ze echt als team-lid wordt gezien. Ze voelt zich echt collega. Zeker omdat ze ook wordt uitgenodigd op feestjes. Ze krijgt, net zoals alle andere collega's, een verjaardags- of eindejaarskaartje.

Jirka, begeleider Hubbie

SINT-MONICA

Sinds september konden we terug op bezoek in RVT Sint-Monika. Het was dan ook van voor de pandemie geleden dat we nog konden langsgaan. Vanaf het eerste moment was het alsof we nooit waren weggeweest. Tweewekelijks gaat er een klein groepje langs. De ene keer is het rondgang in het gebouw en spelen we in de tuin. De andere keer is er een activiteit met kinderen en rusthuisbewoners.

“De tuin is telkens weer een ontdekking. Er zit een konijntje en de kinderen gaan er steeds naar op zoek. Maar ook bij de rondgang in de kamers, zien we dat de kinderen echt kunnen genieten van het contact met de bejaarden. Als we ons klaarmaken roept Sebastiaan altijd “We gaan naar de oma’s en opa’s!”

Marije, begeleider peuters

BREDE SCHOOL

Vanuit de Brede school werden we uitgenodigd naar het theater. Dit paste helemaal in onze visie op kunst voor de allerjongsten: een interactief theater met muziek en een installatie waar de peuters zelf mee aan de slag mochten gaan. We kwamen onverwachts handen tekort om onze kinderen tot daar te brengen. Gelukkig kon onze klusjesman ons uit de nood helpen. Hij ging samen met ons tot daar en kwam ons ook nadien terug ophalen. De kinderen genoten van de installatie.

REGIO BRUSSEL

V.G.C. EN ADVIESRAAD GEZIN

Voor V.G.C. nam Elmer ook dit jaar het ondervoorzitterschap van de Adviesraad Gezin waar, met Sandra Vandermespel als voorzitter. Deze raad adviseert het gezinsbeleid van Min. Vandenbrandt, collegevoorzitter van de V.G.C.. We konden advies uitbrengen over de nieuwe subsidieregelgeving rond de Huizen van het Kind en investeringen in infrastructuur. Vanuit de Adviesraad Gezin werd de werkgroep “Werken voor Ketjes” opgericht om oplossingen te zoeken voor de personeelsproblematiek in de Brusselse kinderopvang. Hoewel er sterke ideeën werden gelanceerd, hebben we hier nog geen resultaten van gezien.

In de loop van 2022 kregen we van V.G.C. een 3-jarige opdracht vanuit onze werking als Centrum voor Inclusie. Deze bijkomende projectmiddelen lieten ons toe om de inclusiecoach een voltijdse opdracht te geven vanaf juli. Complementair aan het mandaat vanuit Agentschap Opgroeien, konden we hiermee de werking versterken, intensifiëren en ook uitbreiden, zoals bijvoorbeeld naar kinderen “met vermoeden van” specifieke zorgnoden. Voor Agentschap Opgroeien is immers een vastgestelde, medische diagnose noodzakelijk.

LOKET KINDEROPVANG BRUSSEL

Het loket kinderopvang wordt in Brussel georganiseerd door de vzw Samenwerken aan kinderopvang Brussel. Elmer neemt er sinds de start een bestuursfunctie op. Verder waren we actief lid in de verschillende regiogroepen en in de werkgroep trap 3, kinderopvang voor kwetsbare gezinnen. Samen met deze organisatie organiseerden we de werkgroep Toegankelijkheid en Inclusie, met ruim 20 Brusselse kinderdagverblijven. We namen deel aan de werkgroep die de OCMW-tool herwerkte. Vanaf de zomer draaiden we proef met deze tool, die in november uitgerold werd in heel Brussel.

HUIS VAN HET KIND BRUSSEL

In het kader van preventieve gezinsondersteuning was Elmer de organisator van het Huis van het Kind Noord, echter zonder mandaat noch middelen. Agentschap Opgroeien werkte een herstructurering uit voor Brussel: ze wilden alle middelen voor preventieve gezinsondersteuning bundelen om daarna weer te verdelen. Als beheersstructuur kon dit efficiëntiewinsten opleveren, in de praktijk was het belangrijk de ervaring en know-how op het terrein niet te verliezen. Na een open oproep, waar Elmer zich inschreef in het project samen met V.G.C., werd de opdracht van Huis van het Kind Brussel toegekend aan de Gezinsbond, samen met Wiegwijs en I-mens, allen organisaties die vooral in Vlaanderen actief waren. Hoewel we dit erg betreunden, stelden we ons constructief op om tot een werkbaar model te komen. Toch bleef alles lang onduidelijk. We hopen dat 2023 klaarte brengt.

EVABXL MET DE BAOBAB EN SAMEN VOOR EEN DIPLOMA

Elmer was lid van de kerngroep en de stuurgroep van De Baobab, een kleuterschoolproject naar het model van Elmer, op initiatief van vzw EVA BXL. Het project wordt co-creatief uitgebouwd door verschillende partners, uit onderwijs en welzijn. Het beschikt over een redelijk moeilijke constructie van contracten, waardoor het niet evident is om structuur aan te brengen. Elmer nam ook dit jaar de rol op als mee-denker, vanuit de eigen ervaring met de opbouw van ons opleidingsproject. Reeds 2 medewerkers van Elmer zijn doorgestroomd naar dit opleidingstraject.

We waren ook betrokken bij het ESF-project “Samen voor een diploma” van EvaBxl, waar we onze expertise deelden rond werkgeverschap en alternerende trajecten van opleiding en werken.

AGENTSCHAP OPGROEIEN EN ZORGGARANTIE

Elmer nam actief deel aan de samenwerking rond Zorggarantie, waarbij uit huisplaatsing van heel jonge kinderen voorkomen of beperkt wordt door een netwerk rondom het gezin te plaatsen. Begin 2022 kwam de organisatie van zorggarantie in handen van Agentschap Opgroeien. Deze verandering zorgde voor een zekere terugval van aanvragen, de samenwerking moest terug op poten gezet worden.

We blijven ervan overtuigd dat kinderopvang een grote rol kan spelen in dit kader. Tegelijk voelen we in sommige situaties ook onze beperkingen en denken we mee aan oplossingen die voor het kind best zijn. Om de zorg rond het kind en zijn gezin af te stemmen is de werkvorm van zorgtafels erg geschikt.

BOVENLOKAAL

EERSTE 1000 DAGEN

In 2022 kwam de kinderopvang in het oog van een storm. De dood van een kind in een particuliere opvang lokte veel verontwaardiging uit in de brede maatschappij en tegelijk verdedigende reacties vanuit het beleid en Zorginspectie. Een interview op de radio met Zorginspectie was de aanleiding tot een open brief van de coördinator van Elmer.

*“Samen met vele professionelen in de kinderopvang ben ik **verontwaardigd en boos** omwille van het afwimpelen van de verantwoordelijkheid door de Vlaamse overheid rond het tragische voorval in Mariakerke.*

Zorginspectie zegt vandaag op radio 1 dat het voorval van vorige week altijd kan gebeuren “want het gaat over menselijk handelen”.

Wat met de vele signalen van de ouders? Wat met de verantwoordelijkheid van de overheid over het vergunnen van organiserende besturen?

*Dit voorval is een symptoom van de **complete onderwaardering** van de sector van de kinderopvang.*

Men spreekt steeds over het grote maatschappelijk en economisch belang van kinderopvang.

Iedereen is het erover eens dat de eerste 1000 dagen cruciaal zijn.

Vanuit de sector ervaren we dat dit slechts woorden zijn.

De sector gaat gebukt onder onder-kwalificatie en structurele onder-financiering.

Zet het kind en de ouder centraal!

Niet door meer controleurs aan te stellen, maar door elke geleding zijn verantwoordelijkheid te laten opnemen.

Door te zorgen voor goede kwalificatievereisten en geen race to the bottom vanuit een korte termijndenken.

Door een degelijke financiering. En door van kinderopvang geen “winstgewest” te maken. Net als in de ouderenzorg leidt dit tot wanpraktijken.

*Stop met rommelen in de marge. De kinderopvang heeft een **masterplan** nodig!*

Kwalitatieve kinderopvang, ook voor baby’s, is mogelijk!

Vele ouders hebben dit nodig en moeten kunnen rekenen op kwaliteit.

Dit kost geld en vraagt verantwoordelijkheid en professionaliteit op alle niveaus.

***Wij willen spreken en gehoord worden!”** Anne Lambrechts, coördinator*

Deze werd onmiddellijk opgepikt door de media: dezelfde dag nog verschenen artikels in De Standaard, Het Laatste Nieuws, enzomeer.

Vanuit de sector voelden we dat het tijd werd om terug op straat te komen, na een eerste actie op het Martelarenplein in de nasleep van de pandemie. Enkele organisatoren kinderopvang, vooral uit het Brusselse, staken de koppen bij elkaar en de actiegroep “de eerste 1000 dagen” werd geboren. We

lieten een logo ontwerpen en maakten affiches en flyers.

We startten een petitie op met de vraag naar een Marshallplan voor kwalitatieve kinderopvang, waarmee we 36.880 (!) handtekeningen verzamelden. Om ouders en de bredere maatschappij te informeren, organiseerden we koffie-ochtenden en gaven we uitleg over de situatie in onze sector. Op 1 april en 5 oktober organiseerden we een evenement in het Gaucheretpark, nabij het kabinet van Min.

Beke en Crevits. Deze evenementen kregen veel weerklank in de media: zowel geschreven pers als radio en televisie besteedden er uitgebreid aandacht aan. We werden uitgenodigd in de Commissie Welzijn van het Vlaams Parlement om onze visie mee te geven rond de crisis in de kinderopvang. We kregen de kans in gesprek te gaan met Min. Crevits en Min. Dalle, die tijdelijk plaatsvervanger was. Al deze acties zorgden ervoor dat we als sector gehoord werden. We kregen de uitnodiging om deel uit

te maken van het Toekomsttraject kinderopvang, op initiatief van Min. Crevits. Dit traject ging van start in december 2022 en zal concrete beleidsvoorstellen op korte en langere termijn uitwerken om de kinderopvang te versterken.

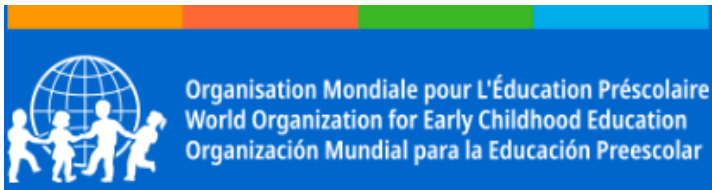
Het was een bewogen jaar voor de kinderopvang. We hopen dat de vele wantoestanden en de acties die we voerden zullen leiden tot structurele veranderingen, vertrekkend vanuit de noden van het kind en de ouder.

VBJK – VERNIEUWING IN DE BASISVOORZIENINGEN VOOR JONGE KINDEREN

Elmer heeft een lange traditie van samenwerken met het V.B.J.K.. We werkten dit jaar mee aan enkele projecten zoals het ILIAS-project rond inclusief leiderschap en het Neset-rapport rond de omgang met meertaligheid in voorzieningen voor jonge kinderen. Omwille van deze sterke inhoudelijke samenwerking, nam Elmer in 2022 ook het engagement op als bestuurslid van deze organisatie.

OMEP – ORGANISATION MONDIALE POUR L'ÉDUCATION PRÉSCOLAIRE

Eind 2022 nodigde Jan Peeters, voorzitter van OMEP België en voormalig directeur van V.B.J.K., ons uit om deel te nemen aan een Belgisch uitwisselingsproject. Ondersteund door

het Prins Filip Fonds was het de bedoeling de sector van het jonge kind (kinderopvang en kleuterschool) beter te leren kennen in de 3 gemeenschappen van België. Dit zal in 2023 leiden tot een uitgebreid project van jobshadowing.

EUROPEES

Elmer neemt reeds jaren deel aan Europese uitwisselingen en studiebezoeken. Naast het feit dat dit heel leuk is en vaak een aanleiding tot nieuwe en versterkte contacten zowel binnen Elmer, als met andere Belgische en internationale partners, hebben deze uitwisselingen ons heel sterk geïnspireerd op vele domeinen van onze werking: de pedagogische werking, participatie van ouders, samenwerking met de buurt, ... Van elk project zijn elementen blijven hangen in onze aanpak. De huidige projecten zijn PLAYING en NARRATE.

Erasmus+

Het project PLAYING werkt rond het concept van play-based learning, toegespitst op fantasiespel, en rond de ontwikkeling van een internationale peer review methodiek. In het project NARRATE ontwikkelen we een handboek met theorie en good practices rond de narratieve benadering, zelfevaluatie-instrumenten en een publicatie van verhalen van kinderen voor kinderen.

Na een opstartjaar, waar quasi alle uitwisselingen online gebeurden omwille van de pandemie, stond 2022 in het teken van de echte, fysieke contacten en uitwisselingen.

24 medewerkers van Elmer namen één of meerdere keren deel aan een projectvergadering of een leerweek in Pitea, Linköping, Tallinn, Parma en Imola. 2 keer kregen we bezoek in Elmer. Tijdens het eerste bezoek organiseerden we een leerweek om het NARRATE-project verder te verrijken. De collega's van PLAYING kwamen naar Elmer om de eerste ervaringen rond peer review op te doen. Omdat deze toevallig net in de ramadan vielen, en we

de gewoonte hebben om met de bezoekers te gaan eten 's avonds, organiseerden we telkens een iftar in een vestiging.

In Elmer zelf probeerden we uit, wisselden ervaringen met elkaar en kwamen uiteindelijk tot heel mooie praktijken. Omdat elke vestigingen slechts aan 1 project deelnam, zorgden

we ook voor onderlinge uitwisseling, waarbij we al snel merkten dat de 2 projecten perfect op elkaar inspeelden. We werkten aan een visueel model, de spelcirkel, als fusie van beide thema's. Deze zal later geïmplementeerd worden.

De projecten zorgden voor nieuwe inzichten en ideeën die leidden tot nieuwe praktijken en activiteiten, grote betrokkenheid bij kinderen en ouders, spelplezier bij kinderen en begeleiders en ... heel belangrijk: veel werkplezier bij de begeleiders!

In september hoorden we dat een nieuw project was goedgekeurd: een partnerschap in kader van het Green Learning Community project, GREELCO, om internationale uitwisseling mogelijk te maken tussen voorschoolse voorzieningen via virtuele studiebezoeken. De meeste partnerlanden situeren zich in het Oosten en Zuiden van Europa. Het doel van het partnerschap is een online leergemeenschap te creëren die ECEC-professionals met elkaar verbindt, hen de mogelijkheid biedt om hun digitale competenties te versterken, hun expertise te delen en hun praktijk te verbeteren. Dit project zal volledig online lopen.

JOBSHADOWING IN ELMER

ECEC-voorzieningen in Europa kunnen een accreditatie aanvragen, waarbij ze hun medewerkers op individuele, Europese mobiliteit of jobshadowing in functie van welbepaalde leerdoelen kunnen laten gaan. Elmer kreeg aanvragen voor 4-daagse bezoeken in mei, juli en oktober. Deelnemers kwamen uit Italië, Portugal en Slovenië. Stilaan hebben we een zekere routine gevonden voor dergelijke bezoeken: elke vestiging neemt een of meerdere dagdelen op zich. Ook partnerorganisaties zoals Art Basics for Children en de Basisscholen van het Baobab-project staan steeds open voor een bezoek.

Samen kunnen we meer!

Zelf zouden we ook dergelijke uitwisselingen willen organiseren. In Vlaanderen wordt kinderopvang echter onder zorg geclassificeerd en niet onder onderwijs, waardoor we zelf geen projecten kunnen indienen.

CENTRUM VOOR INCLUSIE

OPDRACHTEN

MIN. 7 KINDEREN MET SPECIFIEKE ZORGEN OPVANGEN, MET MIN. 750 AANWEZIGHEDEN

PRO-ACTIEF OPNAMEBELEID VOEREN

KNOWHOW DELEN MET MIN. 7 ANDERE KINDEROPVANGVOORZIENINGEN

SAMENWERKEN MET DE LOKALE OVERHEID IN FUNCTIE VAN INCLUSIE

SENSIBILISEREN ROND INCLUSIE

In 2022 is er een belangrijke verbreding doorgevoerd in onze Inclusieve werking. Omwille van een verhoging van Sociale Maribel middelen en een meerjarige, aanvullende projectfinanciering van V.G.C. konden we het inclusieteam uitbreiden in de loop van het jaar. De functie van Inclusiecoach ging van halftijds naar voltijds. Daarnaast konden we een nieuwe functie openstellen, nl. de Pedagogisch Begeleider Inclusie. De ondersteuningstrajecten konden hierdoor intensiever begeleid worden, zowel in aantal als inhoudelijk, zowel intern als extern.

Elke functie kreeg een duidelijke eigen finaliteit:

Het doel van de Inclusiecoach is om de werking van Elmer als Centrum voor Inclusie te realiseren en te ondersteunen. Dit zowel in Elmer als in andere kinderopvangvoorzieningen en voorzieningen voor buitenschoolse opvang in de Brusselse zorgregio. Zij gaat vraag-gestuurd te werk en hanteert hierbij een coachende en participatieve stijl. Ze ondersteunt projectmatig of structureel, individueel of in groep op vraag van de vestigingen binnen Elmer en de andere Brusselse voorzieningen.

De Pedagogisch Begeleider Inclusie staat in voor ondersteuning van teams en individuele begeleiders of referenten bij de begeleiding van een kind met (vermoeden van) specifieke zorgnoden en de contacten met de ouder. Dit gebeurt door intensieve, participerende aanwezigheid op de werkvloer vanuit een (onder)zoekende pedagogische ingesteldheid.

INTERNE TRAJECTEN

Ook dit jaar hadden we in een Elmer weer een groot aantal begeleidingen, met 24 kinderen met specifieke zorgen. Voor al deze kinderen werken we al enkele jaren intensief samen met externe begeleidingsdiensten. Dit jaar, in het bijzonder, zijn er enkele Franstalige partners bijgekomen. In de Brusselse context is het noodzakelijk om tijdens ondersteuningstrajecten rekening te houden met de thuishalen van de gezinnen. Kinderen die na de opvang doorstromen naar het Franstalige circuit, om wat voor reden dan ook, zijn meer gediend met begeleiding in een taal die ook de context mee kan nemen in de ondersteuning. We zijn tot mooie samenwerkingen gekomen met deze veelheid aan partners in inclusie.

Wat dit jaar ook opviel was dat er vaker kinderen “met vermoeden van” zorg werden aangemeld bij de inclusiecoach. Zowel vanuit de ouders kon er een vermoeden geuit worden als vanuit de begeleiders, die zich zorgen maakten over specifiek gedrag. In samenwerking met de ouders kon voor deze kinderen ook steeds gekeken worden naar de juiste hulp en acties om hun welbevinden te verhogen en hen te betrekken in onze werking.

“K was een meisje met een ernstige ontwikkelingsstoornis, ze werd gevoed via een neussonde, en ze kreeg kiné. Ze had ondersteuning nodig bij de maaltijden: ze weigerde voeding waardoor we het heel voorzichtig maar toch ook voldoende stimulerend moesten aanbieden. Haar verzicht was zwak en ook ruimtelijk beperkt, dus het stimuleren tot het dragen van haar bril was belangrijk. Daarnaast zetten we in op activiteiten en materialen die haar voldoende prikkelden. We nodigden haar uit tot het verkennen van de ruimte, zodat ze verder durfde reiken dan wat ze zag. Bovendien had ze een zeer typische manier van bewegen, bonken om zichzelf te stimuleren en te troosten, ...hier adequaat op reageren was een uitdaging. De kiné kwam 2 keer per week naar Elmer. Al snel werden we door Triangle, Service d'Accompagnement pour enfants et jeunes déficients sensoriels et leur famille (Franstalige thuisbegeleidingsdienst), gecontacteerd. Zij ondersteunden in aanbod en dagelijkse activiteiten met K in functie van haar beperkt zicht. In de loop van het jaar werd duidelijk dat er meer noden waren en dat afstemmen van de verschillende ondersteuners met elkaar noodzakelijk was. Met toestemming van de ouders contacteerden we de pediater en bevroegen specifieke extra noden en wat er in de opvang mocht of kon gebeuren hierrond. De inclusiecoach ging samen met de ouders mee op consult en kreeg een zeer uitgebreid zorgverslag. Hiermee konden we de aanwezige partners in kaart brengen en uitnodigen voor een multidisciplinair overleg. Ook de ouders waren verschillende keren mee aanwezig. Samen zochten we stap voor stap naar hoe haar betrekken bij de dagelijkse activiteiten en uitstappen. De kinesist toonde ons regelmatig welke oefeningen we zoveel mogelijk mochten doen om haar te stimuleren tot kruipen, zitten en stappen. De dokter kon steeds gecontacteerd worden bij extra vragen of indien we ons zorgen maakten over haar gedrag. Op het einde van het jaar werd een operatie ingepland om de neussonde te vervangen door een maagsonde. Dit zorgde voor meer comfort en had ook positieve impact op het oraal voeden. K moest nog steeds gestimuleerd worden, maar het eten verliep veel vlotter en aangener voor haar.”

Regelmatig moest er overlegd worden en waren de multidisciplinaire vergaderingen echte denktanken om tot creatieve maar noodzakelijke oplossingen te komen. Tijdens deze overleggen werd ook al naar een oplossing gezocht voor haar vervolgtraject na Elmer. Ook al zal ze nog een hele tijd in Elmer blijven, de zoektocht naar een school moet zo vroeg mogelijk opgestart worden aangezien de plaatsen eerder beperkt zijn. Triangle nam dit op zich.”

Sonja, inclusiecoach

“De mama van A kwam naar Elmer omdat ze zich zorgen maakte en dacht dat haar kindje autisme had. Ze stimuleerde veel thuis, ze leerde haar veel rituelen aan, observeerde en sprak al met verschillende dokters (in haar thuisland en hier). Die bevestigden haar vermoeden. Bij de start in Elmer spraken we af haar goed te observeren, haar te laten wennen aan onze dagstructuur en rituelen en regelmatig met haar in gesprek te gaan. We spraken haar moedertaal via een begeleider van dezelfde origine.

We zaten in de loop van de daaropvolgende maanden regelmatig samen met de mama, alsook met het team om de evolutie op te volgen en afspraken te maken in functie van meer observeren, stimuleren en begeleiden. We merkten dat ze na een 4-tal maanden zeer goed meespeelde, at, de rituelen kende, ...de dagstructuur deed haar goed en ze voelde zich goed in haar vel. Ze was betrokken bezig in de leefgroep.

Het viel echter op dat ze motorisch onstabiel bleef en bij nieuwe omstandigheden en externe activiteiten toch nog moeilijke periodes kende. We beslisten om een thuisbegeleidingsdienst te vragen naar hun advies. Zij gaven aan dat het vermoeden toch niet ongegrond was en dat er eventueel in aanloop naar de kleuterschool meer onderzoek kon gebeuren. Niet omdat de diagnose zo belangrijk was, wel omdat ze daardoor gepaste hulp zou kunnen krijgen in de school en bij de overgang er naartoe.

Aangezien dit gezin eerder aansloot bij het Franstalige circuit en ook aan Franstalig onderwijs dacht, schakelden we SUSA asbl in: Service d'aide éducative ambulatoire et longitudinal pour les familles ayant un enfant avec autisme. Zij kunnen via hun startersgroep aan huis observeren en meezoeken naar mogelijkheden tot verder onderzoek indien zij ook van mening zijn dat dit kind hierbij gebaat zou zijn.” Sonja, inclusiecoach

EXTERNE TRAJECTEN

In 2022 ontvingen we 9 ondersteuningsaanvragen vanuit Brusselse kinderdagverblijven. Een 5-tal daarvan werden langdurige trajecten. De overige vragen konden via één contactmoment beantwoord worden.

Vanuit de buitenschoolse opvang kregen we 3 vragen: één langdurig traject, één bemiddelingsbegeleiding en 1 éénmalige vorming rond omgaan met kinderen met moeilijk gedrag. De buitenschoolse opvang is op zich vaak al een uitdagende omgeving: grote groepen kinderen op soms beperkte ruimten en minimale begeleiding, en vraagt dus extra inspanning als er sprake is van specifieke zorgen of extra ondersteuning naar bijzonder gedrag van kinderen. We zetten daarom meer in om zeker deze voorzieningen goed te begeleiden maar stoten jammer genoeg vaak op tijdsgebrek en structurele onmogelijkheden om deze ondersteuning op regelmatige basis te kunnen uitvoeren.

“De pedagogisch verantwoordelijke van kinderdagverblijf M maakte zich zorgen over L: ze hield voortdurend, ze toonde geen interactie en ook geen evolutie, ... Had ze meer specifieke opvang nodig? De inclusiecoach onderzocht samen met de verantwoordelijke wat de zorgen waren, waar ze op vastliepen en welk vervolg zij wensten. We bereidden een eerste oudergesprek voor waarin we dieper ingingen op wat zichtbaar was in de leefgroep en waar de begeleiders nog vragen hadden. We zetten vooral in op het versterken van de vertrouwensband en het delen van de zorg: hoe kunnen we hier samen L in ondersteunen?”

Na het gesprek gaven de ouders het akkoord om het inclusieteam van Elmer te betrekken. We planden een observatiemoment in en ook een diepgaander gesprek met de verantwoordelijke. We organiseerden een gesprek met de ouders waarin we inventariseerden wie allemaal betrokken was bij L en wat hiervan toepasbaar was in de opvang. We schakelden ook de pedagogisch begeleider Inclusie in die wekelijks een dagje naar de leefgroep kwam om samen met de begeleiders te zoeken naar tips en trics die helpen om het welbevinden te bevorderen, haar te betrekken bij activiteiten, haar beter laten slapen en eten, ...

Er volgden nog een tweetal teamoverleggen waarin eerst goed werd beluisterd waar de zorgen en bedenkingen van de begeleiders lagen. We koppelden dit aan de observaties en de ervaringen die de PBI ondertussen had verzameld. We gingen aan de slag met dit plan van aanpak en toetsten dit in een tweede overleg opnieuw af. Gelukkig bleek het te werken en zag iedereen de positieve evolutie. Ze ervoerden daar zelf veel voldoening van.

We koppelden nog regelmatig terug met de verantwoordelijke en de PBI droeg alle opgebouwde ervaring over aan het team, ze kwam minder vaak, polste regelmatig hoe het ging.

Aan het einde van het traject organiseerden we nog een laatste gesprek met de mama en de verantwoordelijke om het verdere verloop van de opvang van L te bespreken.” Sonja, inclusiecoach

“De verantwoordelijke van IBO K vroeg ondersteuning voor een jongentje van 7 dat enkel tijdens vakantieperiodes kwam, hij vertoonde wegliep gedrag, respecteerde de grenzen niet, volgde afspraken niet op, ...kortom het team was hierop overvraagd en wist niet of het de volgende vakantieperiode haalbaar zou zijn hem nog op te vangen. De inclusiecoach ging op plaatsbezoek en bevroeg en onderzocht de ondersteuningsvraag verder met de verantwoordelijke. Er volgde ook een huisbezoek om zowel de thuissituatie als het kind beter te leren kennen. Van daaruit organiseerden we een teamoverleg waarin we bekeken wat we zoal in de IBO konden aanpassen, organiseren, voorbereiden om dit kind toch de gepaste opvang te geven en het team voldoende te steunen zodat dit ook haalbaar bleef voor hen. We spraken af om het kind en de mama een goed voorbereid programma te geven met goede uitleg van afspraken, een aparte doos voor S waar opdrachten en spelletjes voor hem inzaten, tijdens vrije momenten koppelden we één specifieke begeleider aan hem, ... Tegelijkertijd kon Hubbie 2 begeleiders (op zeer korte termijn) vrijmaken om enkele dagen mee in de opvang te staan, naast S. Op de laatste vergadering ter evaluatie bleek dit een succeservaring te zijn, het was voor de begeleiders veel rustiger en aangenamer werken, S zelf had minder moeilijke momenten en kon echt genieten van het samenzijn en de specifieke aandacht. Het was geen probleem om hem al onmiddellijk opnieuw in te boeken voor de daaropvolgende vakantieperiode.” Sonja, inclusiecoach

WERKGROEP INCLUSIE EN TOEGANKELIJKHEID

Ook dit jaar bleef het zoeken naar goede momenten en de juiste benadering om inclusie op de kaart te zetten voor de kinderdagverblijven in Brussel. Uiteraard was het steeds een evenwichtsoefening voor verantwoordelijken en pedagogisch coaches om vergaderingen in hun drukke agenda in te plannen en hiervoor de nodige tijd uit te trekken. Ook voor ons, samen met het Loket Kinderopvang, als organisatoren van dit overleg, was het opnieuw een uitdaging. Hoe konden we er in slagen inclusief werken te versterken, hoe kregen we kinderdagverblijven betrokken en gemotiveerd om hierop in te zetten?

In de trimestriële vergaderingen onderzochten we wat de noden waren van het werkveld en hoe we meer medestanders konden op de kar krijgen van inclusieve kinderopvang. We werden uitgedaagd naar verdiepende agendapunten en boeiende onderwerpen te zoeken. We volgden op welke kinderdagverblijven dit inclusieve werken echt uitdroegen en ermee aan de slag gingen.

Zowel het uitsturen van een folder met het aanbod van het Centrum voor Inclusie, als de maandelijkse introducties voor nieuwe leidinggevendenden in de sector, in samenwerking met het Loket Kinderopvang en de V.G.C., zorgden voor een betere bekenmaking.

Een grote meerwaarde was de sterke opvolging van het Loket Kinderopvang van de inclusieve aanvragen op de site "Kinderopvanginbrussel". We wilden vermijden dat kinderen met specifieke zorgen tussen de mazen van het net vielen en monitorde dus zeer secuur wie welke vraag stelde aan welke voorziening. Indien hier een te lange wachttijd op zat, namen we het actiever in de hand. Op deze manier vond iedereen een plaatsje.

ZET JIJ MEE DE PUNTJES OP DE I?

Inclusie begint bij jou en mij. Inclusie is betrokken worden, samen opgroeien, samen leren. Zorgen dat iedereen meedoet. Niet raar gevonden worden omdat je er 'anders' uitziet. Niet moeten piekeren over aanvaarding of om de zoveelste keer te moeten uitleggen 'wat er scheelt'. Niet staren, maar glimlachen en hallo zeggen. Simpelweg, de evidentie om overal jezelf te kunnen en mogen zijn.

@VANHOKJESNAARHARTJES

OMKADERING

MEDEWERKERS

Elmer is een middelgrote organisatie. Centraal staan de pedagogische eenheden in de vier vestigingen. Hier vormen de verantwoordelijken, de begeleiders, de begeleiders in (voor)-opleiding en de logistiek medewerkers de basis van de werking. De ondersteunende diensten, zoals pedagogische ondersteuning, HR-dienst, preventie, administratie en logistiek zorgen ervoor dat de kernactiviteiten van Elmer optimaal kunnen verlopen.

CIJFERS

Op 31 december 2022 telde Elmer vzw 107 personeelsleden (86 voltijds equivalenten), een kleine daling in vergelijking met vorig jaar. . Deze daling heeft te maken met een hogere activiteitsgraad: 86% in 2022 tegenover 79% in 2021. Vooral vervangers zijn bijgevolg uitgestroomd.

Onderstaand schema geeft bijkomende informatie over de medewerkers:

Arbeidsregime	31% voltijds	69% deeltijds, vooral 4/5 ^{de}
Beroepscategorie	92% bedienden	8% arbeiders
Woonplaats	64% in Brussels Gewest	36% buiten Brussels Gewest
Contract	83% onbepaalde duur	17% bepaalde duur of vervanging
Activiteitsgraad	86% actief	14% non-actief

ARBEIDSREGIME

In 2022 was er een daling van het aantal voltijdse medewerkers ten opzichte van 2021. Dit komt voornamelijk doordat collega's die tijdelijk voltijds werkten ter vervanging van collega's in loopbaanonderbreking terug deeltijds zijn gaan werken bij de terugkomst van afwezige collega's.

WOONPLAATS

Twee derde van de medewerkers van Elmer woonde in het Brussels Gewest. Via het tewerkstellingsproject helpt Elmer mee aan het opleiden en duurzaam tewerkstellen van Brusselse werkzoekenden. Deze projecten zorgen steeds voor een sterke Brusselse instroom. De verbondenheid met de diversiteit aan Brusselse gezinnen in Elmer is hierdoor groot.

DIVERSITEIT

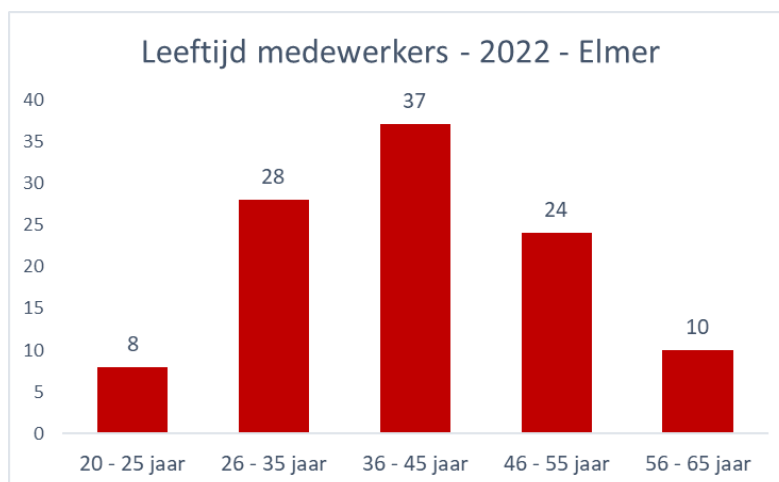
Elmer streeft ernaar gemengde teams samen te stellen om op die manier de drempel naar een grote diversiteit aan ouders en kinderen zo laag mogelijk te houden.

Op 31 december 2022 werkten in Elmer medewerkers afkomstig uit 27 verschillende landen: Albanië, Algerije, Angola, Bangladesh, België, Bulgarije, Chili, China, DR Congo, Duitsland, Frankrijk, Ghana, Guinea, Iran, Ivoorkust, Kenia, Marokko, Nederland, Niger, Nigeria, Noord-Macedonië, Oekraïne, Rwanda, Servië, Spanje, Syrië en Turkije.

De medewerkers ervaren dit als ontzettend boeiend en verrijkend. Het is bovendien een natuurlijke bron van een veelheid aan talen binnen onze organisatie. Dit komt ten goede van onze dienstverlening aan de heel diverse groep van kinderen en ouders.

LEEFTIJDEN VAN DE MEDEWERKERS

De grootste groep medewerkers was tussen 36 en 45 jaar, gevolgd door de groepen van de 26 tot 35- en 45-55-jarigen. Bijna één derde van de medewerkers was 45+. Leeftijden van de medewerkers zijn heel belangrijk voor een organisatie. De lonen én het aantal vakantiedagen zijn er immers sterk mee verbonden. Deze zaken hebben dan weer een aanzienlijke financiële en organisatorische impact. Stilaan schuift deze curve op naar rechts. De gemiddelde leeftijd bedroeg 40 jaar.

ACTIVITEITSGRAAD

De activiteitsgraad is in 2022 weer genormaliseerd: na een duik in 2021, zien we een duidelijke stijging van de activiteitsgraad: 86% van de medewerkers was op 31/12 actief. De redenen van niet-activiteit waren langdurige ziekte, zwangerschapsbescherming, ouderschapsverlof, tijdskrediet, voltijds opleidingstraject, ... We hadden 5 medewerkers in een stelsel van progressieve werkhervatting na ziekte.

Ook in 2022 blijft een ziekteverzuimpercentage hoog. Indien we de langdurige zieken niet meetellen, komen we op 9,33%, hetgeen nog steeds een stuk hoger blijft dan 2020. We hopen dat deze uitzonderlijke cijfers stilaan normaliseren. Elmer zet steeds in op welbevinden van de medewerkers en probeert het stress-niveau te beperken.

RE-INTEGRATIE VAN LANGDURIG ZIEKE MEDEWERKERS

Net zoals in vele bedrijven en organisaties heeft ook Elmer te maken met een vrij hoog aantal langdurig zieken. Omdat we alle handen kunnen gebruiken zet onze organisatie sterk in op progressieve tewerkstelling. Afhankelijk van de situatie komen medewerkers gradueel terug naar het werk voor enkele uren per dag of enkele dagen per week. We proberen de taken te herverdelen om dit mogelijk te maken.

RECRUTERING

Het vinden van medewerkers is altijd een grote uitdaging. Daarom moeten we steeds hard en actief inzetten op rekrutering. Deelname aan de jaarlijkse opleidingsbeurs van Tracé – dit jaar terug live!- was één van deze outreachacties. Een nieuw

onderdeel was een hoek met workshops en getuigenissen. Dit deel werd opgenomen door Meltem en Zinep, van Elmer West. Het was een drukke dag met veel geïnteresseerden voor de opleiding kinderopvang.

PROFESSIELE MOBILITEIT IN ELMER

Om mensen te vinden en te houden in de sector van de kinderopvang is het belangrijk om in te zetten op horizontale en verticale professionele mobiliteit: via interne vacatures voor verschillende functies worden medewerkers uitgedaagd verder te denken dan de eigen functie en de stap te overwegen naar een andere functie. In de loop van de jaren werden begeleiders in opleiding begeleiders, begeleiders werden pedagogisch teamverantwoordelijke, vestigingsverantwoordelijke, administratief medewerker, stafmedewerker in de HR-dienst, pedagogisch ondersteuner en pedagogisch begeleider

inclusie. Anderen probeerden hun droom te realiseren via het aanbod van VIVO-Hogerop. Zo studeerde een begeleider van Elmer voor verpleegkundige in een ziekenhuis.

Medewerkers krijgen de kans door te stromen naar een andere functie en zich tegelijk te kwalificeren voor deze functie. Gevolgde opleidingen zijn graduaat HR-support of orthopedagogische begeleiding en bachelor Pedagogie van het Jonge Kind. Van absoluut belang is dat deze opleidingen een werktraject hebben zodat de zeer waardevolle combinatie van werken en studeren mogelijk is.

Elmer pleit reeds lang voor het organiseren van een nieuwe graduaatsopleiding voor kinderbegeleiders die meer verantwoordelijkheden opnemen op de werkvloer. Dit is één van de manieren om de sector van de kinderopvang sterker te professionaliseren. We hopen dat deze opleiding er komt. Medewerkers in Elmer staan alvast klaar om deze opleiding te volgen!

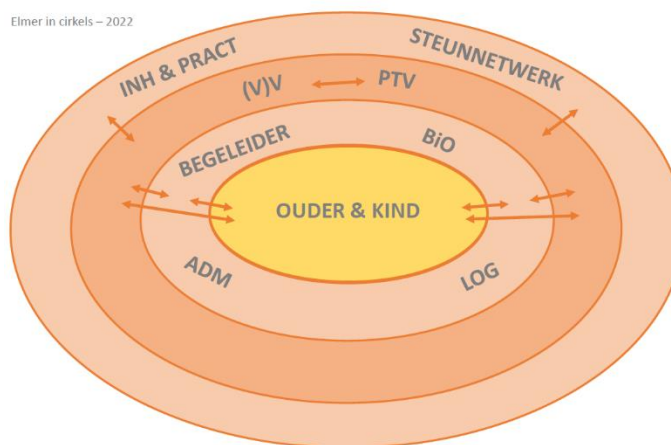
DYNAMISCH ORGANISATIEDESIGN

Een “fitte” organisatie is steeds in beweging. Wanneer bepaalde onderdelen van de organisatiestructuur niet blijken te werken, is het belangrijk te onderzoeken waar verbeteringen mogelijk zijn en deze ook te implementeren.

Zo realiseerden we ons in de loop van het jaar dat we efficiëntie verloren door de functies van leefgroepverantwoordelijke (verantwoordelijk voor de gekwalificeerde begeleiders in enkele leefgroepen) en pedagogisch begeleider (verantwoordelijk voor de begeleiders in opleiding in de vestiging) van elkaar gescheiden te houden. Vooral in de grote vestigingen slaagden we er onvoldoende in om tot een “logische” verdeling van de leefgroepen te komen. We staken heel veel tijd in voortdurend afstemmen. De functie van leefgroepverantwoordelijke was erg gericht op “organiseren”, waardoor het pedagogisch begeleiden van de gekwalificeerde begeleiders in het gedrang kwam. Ook vestigingsverantwoordelijken in onze kleine vestigingen kwamen tot dezelfde constatactie.

Om deze “lekken” in onze organisatie te dichten, vertrokken we vanuit de visie op onze organisatiestructuur, die we samen uitbouwden. In onze grafische voorstelling “Elmer in Cirkels” stelden we enkele jaren geleden het kind en de ouder centraal. De vernieuwde functie moest zich in dit gedachtengoed inpassen.

Elmer in cirkels – 2022

We wijzigden deze beide functies in “pedagogisch teamverantwoordelijken”. We hadden het gevoel dat deze benaming de lading beter dekte.

Bovendien werd deze functie verantwoordelijk voor logische gehelen: de opvolging en begeleiding van alle kinderen, ouders, begeleiders en mentoren, begeleiders in opleiding, stagiairs van één of meerdere leefgroepen, afhankelijk van de job-time. Hierdoor wilden we ruimte creëren voor meer doorgedreven pedagogische begeleiding op de werkvloer.

WELBEVINDEN VAN DE MEDEWERKERS

Aandacht voor welbevinden van de medewerkers is belangrijk in het kader van het retentie-beleid. We hebben in Elmer dan ook vrij lage verloopcijfers: enkel door het opleidingstraject, waar doorstroom inherent aan is, zien we een zeker verloop.

BEVRAGING ROND PSYCHO-SOCIAAL WELZIJN VAN MEDEWERKERS

Op vraag van het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk organiseerden we een bevraging bij de medewerkers rond hun psycho-sociaal welzijn op het werk. De thema's van de bevraging waren stress en burnout, respectvol gedrag, agressie en schokkende gebeurtenissen en alcohol, medicatie en drugs. Uit de kwantitatieve analyse bleek dat stress en burnout de belangrijkste focus vraagt, omwille van de grote invloed op het mentaal welbevinden van de medewerkers. Algemeen staat in de maatschappij het mentaal welbevinden van mensen onder druk. De WHO (World Health Organisation) noemt stress een wereldwijde gezondheidsepidemie van de 21ste eeuw.

Veerkracht biedt een belangrijk tegengewicht tegen stress. Naast acties om het stress-niveau te verminderen, wilden we daarom ook werken rond het verhogen van de veerkracht.

De cijfers uit de bevraging gaven aan dat de medewerkers van Elmer bevlogen zijn en trots op hun werk. Dat ze niet echt angstig zijn. Dat het takenpakket vrij duidelijk en afwisselend is. Dat er mogelijkheid is om te overleggen. Deze factoren helpen om met stress te kunnen omgaan.

De medewerkers gaven suggesties, zoals een betere communicatie, de juiste profielen aantrekken en voldoende personeel voorzien. We beschouwen dit als belangrijke aandachtspunten, waar we voortduren aan moeten werken.

In een bespreking van de bevraging in de verschillende teams op de planningsdag in augustus, gaven we duiding bij "voldoende personeel": in Elmer was de ratio in 2022 1 begeleider op 5,75 kinderen, aangevuld met een begeleider in opleiding in elke leefgroep. Tegelijk gaven we mee dat het ziekte-percentages in stijgende lijn ging, hetgeen ook voor stress in het team zorgt.

De nabesprekingen tijdens de planningsdag resulteerden in volgende concrete acties:

- Beperken van het wisselen van leefgroep door betere organisatie
- Werken aan samenwerking tussen delen van vestigingen
- Jobstudenten vooral bij peutergroepen inzetten
- Verantwoordelijke spreekt ouders aan die vaak te laat komen
- Spreiden van opstart nieuwe kinderen in 1 leefgroep
- Werkinstructies op tijd opfrissen zodat er een gedeelde aanpak is
- Pedagogisch begeleider inclusie begeleidt startende kinderen met SZ, waar mogelijk en nodig
- Deurbel zoveel mogelijk uit te leefgroep houden
- Kind-vrije momenten organiseren om aandachtsmappen aan te vullen

- Blijvend inzetten op interne communicatie: horizontaal, verticaal, in alle richtingen, met alle middelen en methodieken
- Mogelijkheden aanbieden voor ontspanning van medewerkers
- Verantwoordelijken die tijdelijke drukte helpen opvangen
- Zoveel mogelijk aankondigen van bezoeken

Tegelijk willen we ons als organisatie inzetten om de structurele problemen die de kinderopvang kenmerken aan te kaarten en voorstellen aan te dragen. Na de acties rond de 1000 eerste dagen, kregen we de mogelijkheid om deel te nemen aan het Toekomsttraject van de kinderopvang, op initiatief van min. Crevits. We zullen alles op alles zetten om een sterke inbreng te doen vanuit de dagelijkse realiteit.

ZOMERFEEST

Zoals elk jaar, organiseerden we een personeelsfeest om, met een hapje en een drankje, op informele manier bij te praten en elkaar over de vestigingen heen beter te leren kennen. We maakten gebruik van de tuin van Atelier Groot Eiland, de burens van Elmer West. Mocktails, lekkers en leuke muziek zorgden voor een (voor ons doen 😊) rustig event. In de toekomst zullen we weer uitkijken naar een ruimte met meer privacy, waardoor collega's zich meer kunnen uitleven.

TEAMDAG AAN HET ATOMIUM

Dit jaar kozen we een locatie in het Brusselse: het Atomium met het aanpalende Ossegempark. Het park gaf ons de nodige ruimte en energie om in de ochtend te teambuilden. Iedere vestiging pakte dit aan op zijn manier: spelenderwijs of eerder kalm en ingetogen. Het weer liet ons toe om nadien nog gezellig te picknicken aan het Amerikaans Theater. Iedereen zorgde voor een

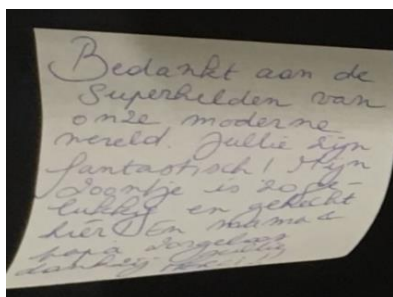
tractatie wat resulteerde in een overaanbod aan lekkers! In de namiddag ontdekten we het Atomium zelf. In 6 groepjes van een 15-tal medewerkers

met één speurder en één saboteur, speelden we onze eigen versie van De Mol en probeerden we vragen van het spel op te lossen. De saboteur werkte het spel tegen, de speurder probeerde hem te ontmaskeren, samen met de andere teamleden. Voor sommige collega's was het de eerste keer dat ze dit monument bezochten.

Als afsluiter trakteerde Elmer op een 4-uurtje in de taverne Pergola vlakbij.

DAG VAN DE KINDBEGELEIDER

Voor de dag van de kindbegeleider zorgden we voor een mooie verrassing voor onze collega's die zich dagelijks inzetten voor onze kinderen. Naast een voet massage en lekkers gaven we de ouders

een plek waar ze iets konden schrijven voor de begeleiders.

"In de dagelijkse drukte denkt men niet altijd aan om de mensen die voor onze kinderen zorgen te bedanken. Het is een mooi initiatief om aan ouders de kans te geven om iets te schrijven. Chapeaux voor de begeleiders, ze doen fantastisch werk! Ik heb volle vertrouwen en ik vertrek met een gerust hart naar mijn werk!:) " Papa van I

Zeer snel was ons bord vol geplakt met post-itjes met mooie berichten. De kindbegeleiders waren aangenaam verrast en geraakt.

SHIATSU-MASSAGE

In de loop van de maand november, tijdens de pauzes, boden we een moment van relaxatie aan voor de medewerkers in de vorm van een shiatsu-massage, een Oosterse wijze om je lichaam tot rust te laten komen. De medewerkers genoten met volle teugen.

"Wat een ervaring. Het was kort maar het heeft zoveel deugd gedaan. Kunnen we dat niet elk jaar doen?" Samia, Begeleider

"Ik vond het zo rustgevend. Dit had ik nu echt nodig." M, Begeleider

ELMER ALS LERENDE ORGANISATIE

In Elmer is opleiding en permanente vorming steeds aanwezig. Op alle niveaus verwachten we van de medewerkers open te staan voor nieuwe ideeën om op die manier de werking voortdurend aan te passen en te verbeteren. Dit zorgt ervoor dat de organisatie dynamisch blijft en verder evolueert. Deze lerende houding is dan ook een kerncompetentie voor Elmer.

OPLEIDING IN ELMER

Elmer organiseert een collectief opleidingsaanbod voor alle medewerkers, in het kader van de beleidsopties die we binnen Elmer nemen. Dit gebeurt in de vorm van 2 collectieve opleidingsdagen: één rond de inhoudelijke werking, de andere rond preventie.

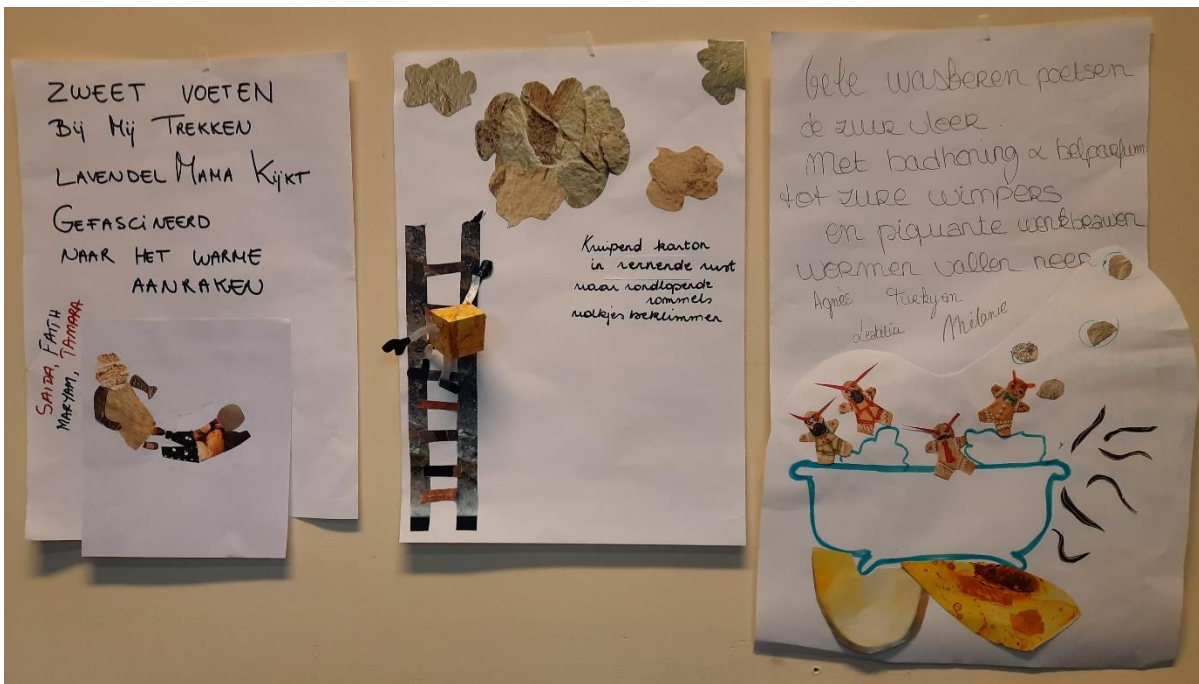

De **PEDAGOGISCHE OPLEIDINGSDAG**, elk in de eigen vestiging omwille van corona, stond vooral in het teken van de Europese projecten Narrate en Playing. De pedagogisch ondersteuner kaderde zoomsgewijs de projecten aan de hand van een powerpointpresentatie.

Voor het project Playing gaf MooSS een workshop 'ik ben een drama' in Elmer Noord en Elmer Zuid: improviseren, jezelf terug kind voelen, vertrekken van fantasie was het doel. We verbaasden elkaar met onze talenten, met veel lachen en spelen. Een erg verbindende workshop!

In Elmer West en Elmer in de Stad lieten we voor Narrate onze dichterstalenten naar boven komen. Binnen Narrate zouden we immers een verhalenboek maken. Omdat onze kinderen vaak nog niet spreken, en onze versie van hun verhaal steeds een interpretatie is, leek poëzie ons een mooie vertelvorm. De lezer kan dan opnieuw het gedicht interpreteren zoals de begeleiders het verhaal van de kinderen interpreteerden. Poëzie sloot bovendien heel goed aan bij onze meertalige begeleiders die vaak het Nederlands niet als moedertaal hebben. Dankzij poëzie konden ze creatief zijn met woorden, gedachten, klanken en letters op een zeer hoog niveau, zonder taaldrempel.

Na afloop van een reeks narratieve activiteiten gingen we met de leefgroepbegeleiders samenzitten om er een gedicht van te maken. We zochten naar woorden, klanken en combinaties om kernachtig weer te geven wat de kinderen boeide. We selecteerden foto's die pasten bij elke strofe.

Het 'dichten' werd een intens en collegiaal verwerkingsmoment van onze dagelijkse activiteiten. Poëzie schrijven was helemaal nieuw voor ons, en we hadden elkaar nodig om tot goede invallen en associaties

te komen. We overtroffen onze verwachtingen en waren telkens heel fier over wat we samen geschreven hadden.

Onze jaarlijkse Elmer-quiz was deze keer een variatie op Cluedo: op speelse wijze oefenden we de werkinstructies, die belangrijk zijn in het kader van onze werking rond preventie. De winnende groep kreeg een cheque voor een bedrag van € 50 om de leefgroep in te richten. Bij Elmer zijn er alleen maar

winnaars!

Groep Intro verzorgde een vorming over poetstechnieken voor onze logistiek medewerkers: ergonomisch poetsen, gebruik van poetsproducten, tips en tricks van het kuisen.

Voor onze **OPLEIDINGSDAG PREVENTIE** zochten we eens een andere kant van Brussel op: het Gemeenschapscentrum Op-Weule in Sint-Lambrechts-Woluwe. We startten met een gezamenlijke intro over wiegendood, een opfrissing over de maatregelen die je moet nemen ter preventie. Voor nieuwe medewerkers en medewerkers waarbij hun attest verlopen was, organiseerden we de opleiding levensreddend handelen. Voor de andere medewerkers zetten we in op psycho-sociaal welzijn: Stress omzetten in positieve energie en de Geluksdriekhoek.

Omdat wandelen één van de meest eenvoudige vormen van stress-reductie is, trokken we naar het park van Tervuren voor wandelingen van verschillende lengtes. Het prachtige weer zorgde voor een fijne wandelervaring, een moment om

elkaar beter te leren kennen en te genieten van de mooie natuur. Als afsluiter, trakteerde Elmer iedereen op een 4-uurtje voor de viering van de week van de kinderopvang in eetgelegenheden Copains. En daarna met de iconische tram 44 terug naar huis!

In augustus sloten we onze opvang voor de jaarlijkse **PLANNINGDAGEN**. De teams van de vestigingen blikken die dag terug op de

afgelopen periode en kijken in de toekomst om samen te beslissen welke activiteiten en accenten we de komende maanden willen leggen in onze vestiging.

Daar voor vele begeleiders in Elmer het **NEDERLANDS** niet de moedertaal is, is dit een blijvend aandachtspunt. We streven naar een niveau B2 “echte talige zelfstandigheid”. Dit is hoger dan het door Agentschap Opgroeien gevraagde minimumniveau B1 “beperkte talige zelfstandigheid”. Begeleiders in Elmer hebben meerdere rollen: aandachtsbegeleider, referent, mentor, waarvoor het belangrijk is dat ze een goede kennis van het Nederlands hebben. Met de kinderen doen we aan Nederlandse taalontwikkeling in het kader van de educatieve ondersteuning, vaak is voor hen het Nederlands een 2de of 3de taal waar ze mee in contact komen. Gesprekken met (Nederlandstalige) ouders moeten genuanceerd en accuraat kunnen gevoerd worden. Het kindvolgsysteem ZIKo-Vo en stageverslagen moeten in correct Nederlands opgesteld worden.

Na jaren aandringen op een aanbod van “Nederlands op de werkvloer” startte Stefanie van Huis van het Nederlands met 2 begeleiders in Elmer. Hierdoor kunnen begeleiders zich bekwamen in het Nederlands dat ze nodig hebben om hun werk goed te kunnen doen, op de werkvloer, want handen hebben we steeds te kort. Een ideale werkvorm volgens ons.

*“Mijn coach zei: ‘ik ben hier niet om jou Nederlands te leren, maar om je Nederlands te perfectioneren’, en dat was een aanmoediging voor mij!”
Gita, begeleider*

“Sommige woorden hebben twee betekenissen, daarover gingen we in gesprek, we spraken ook over cultuur, Bulgarije, Turkije, wat we koken. We spraken en schreven daarrond.

Wat ik fijn vond aan deze taalcoaching is dat het op maat is met specifieke opdrachten voor mij. Ik heb eerder Nederlands in een groepsles gevolgd, maar dan was ik voor op alle anderen en was ik meer de assistente van de lesgever dan dat ik veel bijleerde. Deze kans om bij te leren zou ik op een school niet krijgen. Ik werd ook voorbereid om na de coaching verder Nederlands te kunnen oefenen. We hebben mij ingeschreven voor de Bruz-krant, nu doe ik die krant open en lees ik de interessante artikels. Ook op VRT nieuws kijk ik naar nieuwsfilmpjes via het internet met ondertiteling, op aanbevelen van Stefanie.

Voor de coaching durfde ik niet spreken met de Nederlandstalige ouders, wanneer ik wilde spreken was het alsof mijn tong niet draaide (lacht). Nu heb ik meer vertrouwen. Zelf al maak ik fouten, we begrijpen elkaar.” Gita, begeleider

EIGENAARSCHAP

In het afgelopen jaar besteedden we bij Elmer veel aandacht aan het stimuleren van eigenaarschap bij de kindbegeleiders. Eigenaarschap draagt bij aan hun welbevinden en betrokkenheid, wat op zijn beurt de samenwerking en het werkklimaat binnen het team bevordert. Om eigenaarschap te bereiken, richtten we ons op drie belangrijke aspecten: informatie, aanwezigheid en reflectie.

We zorgden ervoor dat onze begeleiders goed en regelmatig geïnformeerd werden over de visie en projecten van Elmer. We bevorderden open communicatie en vroegen de meningen van onze begeleiders bij veranderingen en vragen. Daarnaast namen we tijd voor individuele coaching en begeleiding om elke begeleider de nodige ondersteuning te bieden.

We benadrukten ook het belang van aanwezigheid en zorgden ervoor dat verantwoordelijken en ondersteuners beschikbaar en ondersteunend nabij waren voor de begeleider. Dit hielp bij het verminderen van stress, het identificeren van behoeften en het zoeken naar oplossingen in samenwerking met de begeleiders.

We benadrukten het belang van reflectie en voortdurende professionalisering. We organiseerden reflectiemomenten, boden opleidingen en vormingen aan en moedigden aan om te leren van elkaar en elkaar te ondersteunen.

Als gevolg van deze inspanningen zagen we in het afgelopen jaar een verbeterd werkklimaat, een grotere betrokkenheid en een hogere mate van tevredenheid onder onze kindbegeleiders.

COACHING EN REFLECTIE

Bij Elmer streven we constant naar verbetering van onze pedagogische werking en ondersteuning door onze medewerkers te professionaliseren en duidelijke kaders te creëren om aan hun behoeften te voldoen en de kwaliteit te verbeteren.

Tijdens de jaarlijkse begeleidingsgesprekken gaven enkele begeleiders aan dat ze behoefte hadden aan meer creativiteit in het aanbod van pedagogische activiteiten. Om aan die behoefte te voldoen, werkten we een instrument uit onder de noemer *'Hoe kom ik tot creatieve activiteiten met kinderen?'* (zie schema 1).

De ideeën voor het opstellen van het instrument kwamen voornamelijk voort uit goede praktijken op de werkvloer, geïnspireerd door MeMoQ en Europese projecten. Het doel was om ideeën te hebben voor dagelijkse activiteiten, waarbij het instrument ons kon ondersteunen. De kindbegeleiders kregen de tijd om op zoek te gaan naar inspiratie voor activiteiten. Een activiteit werd meestal eenmalig aangeboden en de uitdaging was om elke dag een andere activiteit te vinden en aan te bieden. Dit was soms een bron van

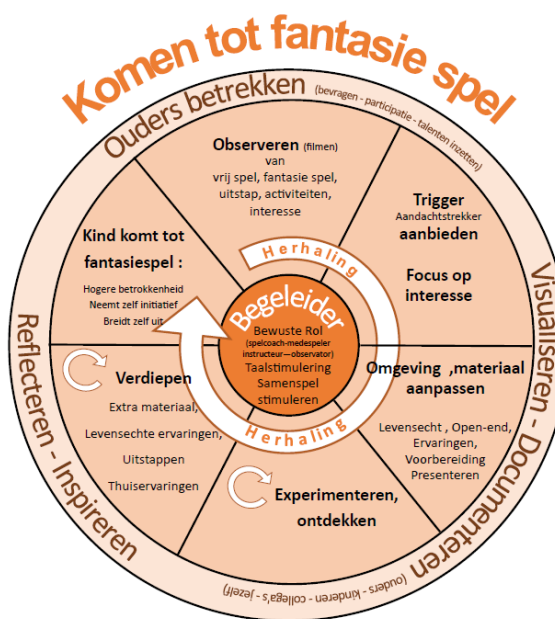
stress of frustratie toen ze niet snel tot ideeën kwamen.

Met de input van het project PLAYING pasten we het instrument aan en werd het *'Hoe komen tot fantasiespel'* (zie schema 2). Met het project NARRATE lag de nadruk op de verhalen van kinderen tijdens het spel en we merkten op dat die verhalen vaak een vorm van fantasiespel waren. We merkten ook dat de twee projecten andere gelijkenissen hadden, namelijk de hoge betrokkenheid van kinderen tijdens het spel. Na een analyse ontdekten we dat deze hoge

betrokkenheid het gevolg was van activiteiten die gebaseerd waren op de inbreng en interesses van het kind. Daarvoor was goed observeren van groot belang.

In onze zoektocht naar het vastleggen van deze ideeën en andere goede praktijken die daarbij hoorden, kwamen we op het idee om het schema hierboven aan te passen. Vervolgens werd het 'Komen tot fantasiespel', maar nu in de vorm van één cirkel (zie schema 3).

Het schema bleef in ontwikkeling, we merkten immers dat het niet alleen over fantasiespel ging. Het schema hierboven vulden we aan en kreeg een andere, algemenere naam, namelijk "de spelcirkel" en werd in een definitieve vormgeving gegoten (zie schema 4).

*“Door middel van reflectiemomenten krijgen we nog steeds nieuwe ideeën om verder te gaan. Het is heel boeiend om te zien hoe betrokken en fantasierijk de kinderen zijn.”
Uzume, begeleider Elmer Zuid*

*“Een van de ouders vertelde ons dat ze naar de dierentuin zijn gegaan, het kind een giraf zag en 'koe' zei. Dat vond ik grappig, maar het deed me ook beseffen hoe belangrijk het is om levenschte activiteiten en materiaal aan te bieden. We denken nu aan een uitstap naar de boerderij met de ouders, zodat de kinderen de echte dieren kunnen zien.”
Harissatou, begeleider bij baby's.*

We besloten om dit instrument te gebruiken in alle vestigingen als basiskader voor onze educatieve activiteiten. Aangezien niet alle kindbegeleiders intensief deelnamen aan alle projecten en activiteiten, zal het noodzakelijk zijn om tijd te nemen om het instrument toe te lichten en te implementeren in de dagelijkse werking.

Naast de spelcirkel werkten we nog een bijkomend instrument uit.

Tijdens hun peer review in Elmer Noord en Elmer Zuid gaven onze Europese partners van PLAYING ons de feedback om sterker in te zetten op stimulering van de taal van de begeleider naar het kind en tussen de kinderen onderling. Ze hadden toch wat onbenutte kansen geobserveerd. Naar aanleiding van deze feedback gingen we te rade bij medewerkers van het V.B.J.K. die rond meertaligheid en taalstimulering onderzoek hadden gedaan. Ze reikten ons achtergrondinformatie en tools aan, die wij

verwerken in een eigen zelfevaluatie-instrument, de "taaltool". Het instrument is ontwikkeld op basis van wetenschappelijk onderzoek en MemoQ en is bedoeld voor begeleiders om hun vaardigheden en inzichten rond taalstimulering te verdiepen en te verbeteren.

De begeleiders beginnen met een nulmeting waarbij ze zichzelf spontaan evalueren. Vervolgens worden ze gefilmd tijdens hun pedagogisch werk. De filmpjes worden achteraf bekeken en besproken met een verantwoordelijke of de pedagogische ondersteuner. De begeleiders kunnen zelf aangeven wat ze willen verbeteren. Ze gaan vervolgens uitproberen en zo verder.

"Er waren in de leefgroep speelgoeddieren die we niet kenden en bij het spelen konden we dat niet benoemen voor de kinderen. Nu zoeken we die namen op. Alles heeft nu een naam. We hangen de prenten op de muur en op de grond bij de baby's, de kinderen kijken daarop en we praten daarover ook met kinderen. Het is verrijkend, ook voor ons!"

Het instrument bevat ook nieuwe elementen, zoals de initiële bewustmaking rond geschreven taal. De kinderen worden bewust blootgesteld aan letters en cijfers, niet om ze te leren maar als aanbod in kader van vroege geletterdheid.

Voor de begeleiders helpt het instrument om te reflecteren op hun eigen manier van werken en te denken aan verbeteringen.

OPLEIDINGSTRAJECTEN

Essentieel in de werking van Elmer is het opleidings- en tewerkstellingsluik. Door de inzet van opeenvolgende statuten kan Elmer een traject aanbieden, waarbij werkzoekenden zonder kwalificatie een opleidingstraject kunnen volgen en tegelijk werken als begeleider-in-opleiding. Tijdens de werkuren volgen deze een dag les en doen daarnaast stage en werkplekleren in de leefgroepen van Elmer. Deze kwalificerende opleiding resulteert in een door Agentschap Opgroeien erkend getuigschrift of diploma. Minimaal duurt dit traject 1,5 jaar. Als de medewerker eerst een vooropleiding Nederlands nodig heeft, kan dit oplopen tot 3 à 4 jaar.

6 medewerkers studeerden af in de loop van het jaar 2022. Daarvan stroomden 2 medewerkers door naar een vast contract in Elmer, twee anderen bleven in het opleidingstraject om algemene vakken te volgen en op die manier hun diploma secundair onderwijs te behalen. 2 medewerkers stroomden door

naar een job buiten Elmer.

Sinds de start behaalden 94 medewerkers hun kwalificatie kinderzorg.

Medewerkers van organisaties uit de social-profitsector die zin hebben om een aanvullende beroepsgerichte opleiding te volgen zonder hun job op te geven, kunnen een opleiding volgen via Vivo-Hogerop. Tijdens deze opleiding behoudt de medewerker zijn loon en wordt vrijgesteld van werken. Eén van onze begeleiders, Anissa, is in dit project gestapt en volgde in 2022 het laatste deel van haar opleiding tot verpleegkundige.

1 stafmedewerker vervolgde haar graduaatsopleiding HR-support aan de sociale hogeschool in Heverlee. Ze deed stage in de HR-dienst van Elmer, waar ze ook werkt. De pedagogisch begeleider inclusie startte met de graduaatsopleiding Orthopedagogische begeleiding. Ze volgt online les donderdagavond en fysiek op zaterdagvoormiddag.

2 stafmedewerkers volgden de bachelor-opleiding Pedagogie van het Jonge Kind. De opleiding werd gevolgd buiten de werkuren, met ondersteuning van educatief verlof.

STAGIAIRS

Elmer blijft een ervaringsplek voor vele studenten in het domein van de kinderopvang, zowel van het volwassenenonderwijs als jongeren in het dagonderwijs.

De scholen waarmee we samenwerkten waren Don Bosco in Groot-Bijgaarden, het CVO-afdeling TKO - richting Kinderzorg in Anderlecht, St-Guido Instituut in Anderlecht, Imelda Instituut in Molenbeek, het Sint-Augustinus Instituut in Aalst en de Erasmus Hogeschool Brussel, afdeling Pedagogie van het Jonge kind.

De begeleiding van stagiairs vraagt een extra inspanning van de teams, de mentoren en de pedagogisch begeleiders. Toch vinden we het onze maatschappelijke taak om deze mensen in opleiding een verrijkende stage-ervaring aan te bieden.

PREVENTIE

Als organisatie die dagelijks instaat voor het welzijn en de ontwikkeling van jonge kinderen en die tegelijk verantwoordelijk is voor een 100-tal medewerkers is een structurele werking rond preventie absoluut noodzakelijk. De Interne Preventie-adviseur staat in voor de werking rond preventie in Elmer, zowel naar de kinderen en ouders als naar de medewerkers.

Er worden verschillende instrumenten gebruikt om het preventiebeleid dynamisch te beoordelen en te verbeteren. Het jaaractieplan geeft telkens aan wat de algemene acties, de acties per vestiging en de acties per functie zijn. Dit actieplan wordt opgemaakt op basis van een jaarlijkse analyse. De 2-jaarlijkse risicoanalyse van Agentschap Opgroeien komt op elk overleg welzijn aan bod samen met de registratie van de (bijna-)ongevallen en incidenten die een zinvol instrument zijn om aan preventie te doen. We werkten risico-analyses uit rond bepaalde thema's.

In 2022 telden we bij de medewerkers 8 arbeidsongevallen op de werkvloer en 1 weg-werk ongeval. De werknemers liepen letsels op door te vallen (1x), te struikelen (1x), uit te glijden (1x), zich te snijden (1x), een eerste graad verbranding (1x) en door klemming van vingers of handen (3x). Dit alles samen resulteerde in een gezamenlijke afwezigheid op de werkvloer van 47 dagen, een ruime stijging in vergelijking met de voorbije jaren. Verder registreerden we nog 4 ongevallen met slechts EHBO-verzorging: snijwonde, huidletsel door nietje, pletten van vinger en bijtwonde.

Het stappen of zich te voet verplaatsen blijft daarmee, net zoals vorig jaar onze activiteit met de grootste risico's op vallen of struikelen.

2 medewerkers volgden de basisopleiding EHBO en 1 EHBO hulpverlener volgde de jaarlijkse bijscholingen. Dit laat ons toe om hulp te bieden bij mogelijke kleine letsels.

We registreerden 3 onverwachte gebeurtenissen met kinderen waarbij medische tussenkomst noodzakelijk was: bewustzijnsverlies, allergische reactie en TBC-besmetting. Telkens werd de crisis-procedure opgestart.

Verder registreerden we 8 kind-ongevallen met enkel EHBO-verzorging. Er waren 12 meldingen van incidenten (onverwachte gebeurtenissen zonder schade) met kinderen. Ook hier is vallen of struikelen (4x) de voornaamste oorzaak, gevolgd door klemming (3x); vreemde voorwerpen in de mond (3x); kinderen die zichzelf of elkaar krabben of bijten (2x) en verslikking (1x).

Al onze ongevallen, bijna-ongevallen of incidenten worden met het betrokken team geanalyseerd en daaruit volgen maatregelen om de kans op herhaling van dergelijke onverwachte gebeurtenis te verlagen of weg te nemen.

Onze verbeteracties werden hoofdzakelijk genomen in de domeinen

- Oprissen van procedures rond opruimen, controles speelruimten, taakverdeling, werkinstructies
- Het aanpassen van de infrastructuur
- Het wegnemen van onveilige toestellen

We werkten sterk op het sensibiliseren van medewerkers om alle onverwachte gebeurtenissen te melden en op die manier de risico's op ongevallen vroegtijdig te kunnen inschatten en preventief te benaderen.

In het kader van wiegendoedpreventie deden we verschillende interne controles van de slaapsituaties. Ook de jaarlijkse controles van bedjes gingen gewoon door. Bij de jaarlijkse evacuatieoefeningen werd gefocust op het gebruik van het baby-evacuatiebedje.

Alle wettelijke verplichte controles werden periodiek volgens plan uitgevoerd.

We organiseerden 15 introductiesessies "preventie" voor nieuwe medewerkers of voor herstartende langdurige afwezigen. Deze introductiesessies bevatten zowel thema's uit de welzijnswet (gericht op de medewerkers) zoals rugsparend werken, brandpreventie, evacuatie, handhygiëne, als thema's uit de vergunningsvoorwaarden van Agentschap Opgroeien, gericht op de kinderen, zoals grensoverschrijdend gedrag, preventie onbekende persoon in de opvang, lijst met risicovolle of verboden voorwerpen en veilig slapen en spelen.

Met het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) vergaderden we maandelijks. De agenda van dit comité behandelde naast de vaste rubrieken, allerlei vragen over preventie vanuit de werknemers. Op elk comité worden alle incidenten, bijna-ongevallen en ongevallen van de voorbije maand besproken. Samen zoeken we naar de meest geschikte preventie-maatregelen om deze in de toekomst te vermijden.

Eén van de actiepunten vanuit het CPBW ging over de keuze van werkschoenen. Na uitgebreid uitproberen en bespreken, kwamen 2 nieuwe modellen naar voor. Werknemers kunnen nu dus kiezen uit 3 verschillende types werkschoenen (2 open modellen en 1 gesloten model).

Ongeveer 1/3 van de begeleiders volgden extern een opleiding 'levensreddend handelen'. Alle andere begeleiders kregen intern een opfrissing Levensreddend Handelen, tijdens de opleidingsdag preventie.

De resultaten van de medewerkersbevraging werden gebruikt om aan preventie van de psychosociale risico's te werken.

Het Sociaal Medisch Team bestaande uit de arbeidsgeneesheer en de verantwoordelijken kwam semestrieel digitaal samen om zowel casusgericht als beleidsmatig te werken aan ons aanwezigheidsbeleid. Het doel is om medewerkers die dreigden uit te vallen op te pikken en langdurig zieke medewerkers terug (deels) aan de slag te krijgen. Voor 2 medewerkers was een reïntegratietraject lopend, waarvan 1 afgerond werd in de loop van het jaar: de mogelijkheid om terug aan de slag te gaan als kinderbegeleider bleek niet meer mogelijk.

De maatregelen om de Covid 19-pandemie onder controle te krijgen werden in de loop van het jaar langzaam afgebouwd. Het aantal afwezige medewerkers door quarantaine of door ziekteverlof omwille van coronabesmetting bereikte een ongeziene piek in januari, met ruim een derde zieke medewerkers. In de loop van het jaar normaliseerde onze werking stap voor stap.

INFRASTRUCTUUR

Voor het onderhoud, de instandhouding en verbetering van onze infrastructuur doen we beroep op eigen interne, technische medewerkers en op externe onderhoudsfirma's. De vaste technische medewerker (in ge-co-statuu) werd dit jaar bijgestaan door een artikel 60-medewerker via het OCMW van Schaarbeek. Hun taken zijn velerlei:

- Preventieve technische onderhouden om defecten te vermijden, zoals het reinigen van dakgoten of het verwijderen van mos aangroei
- Nazichten en controles in het kader van de veiligheid: veiligheidsverlichting, ladders, autonome rookdetectors, gasdetectie, ...
- Herstelling van technische defecten: verlichting, deuren en sloten, ontstopping van afvoerbuizen, was -droog en vaatwasmachines, lekkende kranen en leidingen, ...
- Verfraaiing van de leefgroepen zoals schilderwerken, vernieuwen van plafondtegels, plaatsen van educatief materiaal, spiegels, ...

- Allerhande transporten: leveringen tussen de vestigingen of afhalen van materialen bij leveranciers of partners.
- IT-infrastructuur onderhouden

Externe onderhoudsfirma's worden ingeschakeld voor het onderhoud en herstelling van de verwarmings- en ventilatie-installaties, de controle en onderhoud van de brand- en inbraak centrales, het preventief reinigen van afvoerleidingen, ongediertebestrijding, de controle van brandblusmiddelen, de controle en het onderhoud van de lift en het onderhoud van het groendak.

We voerden dit jaar enkele éénmalige werken uit: het plaatsen van led-verlichting in enkele leefgroepen van Elmer Zuid en Elmer West, het plaatsen van externe zonwering in Elmer Noord, de vernieuwing van het bureel van de vestigings-verantwoordelijke in Elmer in de Stad, verfraaiing van de buitenruimte van Elmer Zuid, aanpassingen aan het sanitair in Elmer West, gevel-afdichting in Elmer in de Stad, vernieuwing van de vloerbekleding in enkele leefgroepen van Elmer Zuid en het plaatsen van een poortje op het terras van Elmer Noord.

Al deze infrastructuur werken zijn een belangrijke schakel in preventie van incidenten of ongevallen, ze zijn ondersteunend en noodzakelijk om de kwalitatieve werking van onze organisatie mogelijk te maken.

KWALITEIT EN KWALITEITSCONTROLE

Sinds jaren werkt Elmer systematisch rond de kwaliteit van de dienstverlening. We beschikken over een kwaliteitshandboek, met een missie, waarden, opdrachten en beleidsteksten. Daarnaast hebben we een aantal procedures (P), waarin verwezen wordt naar een reeks werkinstructies (W), formulieren (F), lijsten (L), standaardbrieven (SB) en functie- en competentie-profielen (FCP). We werken met een jaarplanning, waarin we oplijsten welke doelen we ons stellen, wie ervoor verantwoordelijk is en wanneer deze zullen uitgevoerd worden. Deze plannen dienen als basis voor de opmaak van de begroting. We doen aan interne controles, zoals bevragingen, observaties en audits met als doel ons systeem en onze dienstverlening continu te verbeteren.

De basis van kwaliteitszorg is steeds zoeken naar verbetering. Het kwaliteitssysteem is daarom ook voortdurend in ontwikkeling. Naar aanleiding van overleg, voorvallen, opmerkingen door derden, observaties is het belangrijk steeds wijzigingen aan te brengen in de concrete werking én in de geschreven documenten.

TEVREDENHEID VAN DE KINDEREN

Het welbevinden en de betrokkenheid zijn voor ons indicatoren voor tevredenheid van kinderen. De ZIKO-observaties zijn een belangrijk middel om onze pedagogische kwaliteit bij te sturen. Ze zijn een bron om dingen in vraag te stellen, maar geven ook bevestiging dat bepaalde acties en afspraken resultaten opleverden. Ook het Ziko-Vo-instrument geeft op individueel niveau zicht op welbevinden en betrokkenheid van kinderen. Dit observatie-instrument bespreken we op geregelde tijdstippen met de ouders.

Doorheen de veelheid aan opdrachten en projecten is het belangrijk de essentie niet uit het oog te verliezen en deze opvolging van het welbevinden, de betrokkenheid en de evolutie van de kinderen te blijven opvolgen. Structureel kindvrije uren zouden hiervoor van groot belang zijn. Regelmatig werden we geconfronteerd met uitdagingen en veel gepuzzel om dit te realiseren.

TEVREDENHEID VAN DE OUDERS

Kwalitatieve breng- en haalmomenten zijn de basis van een goede en wederkerige relatie met de ouders. Op die momenten kunnen de begeleiders onmiddellijk inspelen op vragen en suggesties van ouders.

Naast deze informele vorm van het luisteren naar noden en verwachtingen van de ouders zijn er ook de meer formele vormen. Telkens wanneer een kind twee maand in een leefgroep verblijft, organiseren we een tevredenheidsgesprek met de ouders. De aandachtbegeleider vraagt de ouder hoe deze het welbevinden inschat van het kind. Ook komt het vertrouwen en het welbevinden van de ouder aan bod, naast meer specifieke zaken zoals de interesses en ontwikkeling van het kind en de mogelijkheden van de ouder om te participeren in de opvang.

Ook deze gesprekken kregen we vaak moeilijk georganiseerd, waarbij kind-vrije uren een verademing zouden betekenen.

Naast deze individuele gesprekken organiseren we elke twee jaar een schriftelijke bevraging. Op het einde van vorig jaar lanceerden we een bevraging via google forms in 3 talen, of op een papieren versie. 137 of 47% van de ouders die toen naar Elmer kwamen namen deel aan deze bevraging. Voor ons is dit steeds spannend, en tegelijk leerrijk om de input van de ouders te krijgen. Het is één van de manieren om onze werking steeds weer in vraag te stellen en te verbeteren.

Uit deze bevraging bleek, ondanks de inspanningen en de acties van de voorbije jaren, duidelijke communicatie over de activiteiten met de kinderen en over wissels van begeleiders toch nog steeds een werkpunt. Ook het niveau Nederlands van de begeleiders in opleiding bleef aandacht vragen. Ouders gaven ook aan nood te hebben aan aanbod rond ontmoeting. De corona-periode had dit sterk onder druk gezet. Naast deze grotere werkpunten namen we nog een aantal aandachtspunten mee, zoals de voortdurende zorg voor propere neusjes, sterkere aandacht voor borstvoeding, enkele noden rond infrastructuur, ...

MEDEWERKERSBEVRAGING

Naar gewoonte organiseerden we de tweejaarlijkse bevraging bij de medewerkers. De responsgraad bedroeg met 86 ingevulde enquêtes 90% van de actieve medewerkers. Begin volgend jaar verzamelen we alle antwoorden en stellen we een actielijst op.

Deze bevraging is één van de manieren om meningen van medewerkers te kennen. Daarnaast leent de overlegstructuur zich ook voor inbreng van alle medewerkers. We realiseerden ons dat voor de begeleiders, die de grootste groep zijn binnen onze organisatie, geen systematisch individueel overleg is ingepland, enkel in teamverband. Omdat individueel overleg ook een absolute meerwaarde heeft, willen we hierop inzetten. Uiteraard is het niet eenvoudig om dit te organiseren, omwille van de voortdurende druk op de leefgroep. Kindvrije uren zijn hiervoor noodzakelijk.

KLACHTENBEHANDELING

Een degelijke klachtenbehandeling is een belangrijk onderdeel van een dynamisch kwaliteitssysteem. We maken onderscheid tussen klachten die schriftelijk en opmerkingen die mondeling behandeld worden. Klachten zijn meer formeel van aard. Het detecteren en oppikken van opmerkingen is minstens zo belangrijk. Daarin proberen we alle medewerkers te sensibiliseren.

We registreerden in 2022 23 opmerkingen en 7 klachten in de verschillende vestigingen van Elmer. Daarvan waren 19 klachten/ opmerkingen gegrond, 8 waren onduidelijk en 3 waren ongegrond.

2 van de 4 gegronde klachten kwamen van een medewerker, 2 van een ouder. Deze laatste hebben geleid tot een preventieve actie én een aanpassing van het kwaliteitssysteem: De procedure rond inclusie werd aangepast, een document rond risico-analyse bij bijzondere situaties werd ingevoerd en een werkinstructie rond (verhoogd) toezicht en overdracht van toezicht werd geïntroduceerd. Daarnaast zullen alle nieuwe medewerkers in de toekomst een introductie rond privacy en G.D.P.R. krijgen.

De 15 gegronde opmerkingen kwamen van ouders (10) en medewerkers (5). De opmerkingen van de externen (2) waren onduidelijk. De opmerkingen van de ouders gingen voor de helft over kinderen die in de opvang gebeten of gekrabd waren of een rode streep vertoonden. Telkens werden deze situaties onderzocht en besproken met de betrokken begeleiders. Het ging vaak over een gebrek aan toezicht, waarbij de reflectieve bespreking telkens ook sensibiliserend werkte. Als preventieve actie werd in 1 vestiging afgesproken slechts 10 kinderen tegelijk in de buitenruimte te laten spelen. Een andere opmerking ging over de infrastructuur, waarbij duidelijke afspraken gemaakt werden met de logistiek medewerkers om slechts een kwartier te verluchten. Daarnaast werd onderzocht of een bijkomende chauffage nodig en/ of mogelijk zou zijn.

Opvallend is het grotere aantal klachten in vergelijking met vorige jaren. Dit kan te maken hebben met de manier van kwalificeren: wanneer de klager schriftelijk ongenoegen aanklaagt, wordt dit als klacht beschouwd. Mogelijk moeten we onze manier van kwalificeren aanpassen naar de inhoud en de ernst van de situatie. Bovendien werden niet alle klachten door ons als gegrond beschouwd; sommige waren onduidelijk, andere zelfs ongegrond. Wat ook opvalt is dat medewerkers dit systeem van opmerkingen vaker beginnen gebruiken als forum om ongenoegen duidelijk te maken over interne aangelegenheden. Voor dergelijke opmerkingen of klachten zouden we liever andere kanalen hanteren, zoals het intern overleg.

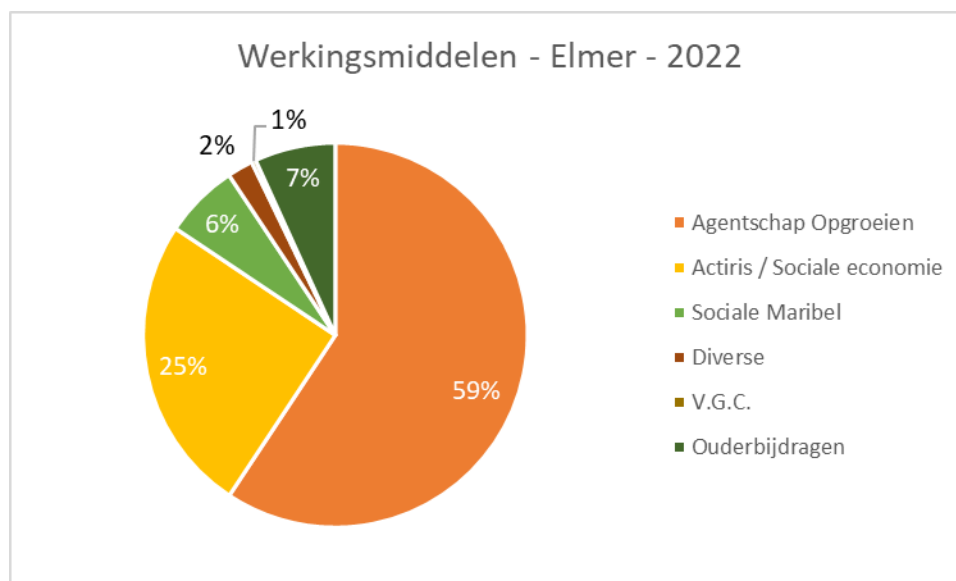
Dit alles neemt niet weg dat het een goed instrument blijft. We hebben duidelijke verbeteringen kunnen aanbrengen aan onze werking door de opvolging van deze opmerkingen of klachten.

EXTERNE AUDITS

In 2022 kregen we geen bezoek van de Zorginspectie. Nu en dan kregen we inspectie van het F.A.V.V. in functie van het veilig bereiden van de maaltijden. Deze bezoeken verliepen steeds vlot.

FINANCIËEL EN BESTUUR

De grootste structurele financieringsbronnen voor de dagelijkse werking van Elmer komen van Agentschap Opgroeien en Actiris / Sociale Economie. Aanvullende middelen komen uit het fonds Sociale Maribel. Elmer tekent regelmatig in op projectmiddelen zoals Erasmus+.

We realiseerden in 2022 voor het eerst in jaren een negatief resultaat van 2% van de omzet. De oorzaken waren de vele loonindexeringen in 2022, de torenhoge energiekosten en een verhoging van de loonbarema's voor begeleiders en begeleiders in opleiding, waardoor de betaalbaarheid van onze werking rond opleiding en tewerkstelling ernstig onder druk komt te staan. Dit zorgde nog niet voor paniek bij het bestuur, maar was toch een alarmsignaal. Indien er geen echte wijzigingen komen in een aantal factoren aan de inkomenszijde, zullen we in de toekomst structurele maatregelen moeten nemen om de kosten te verlagen.

Als "heel grote vzw" lieten we onze rekeningen controleren en evalueren op hun correctheid door een revisor. Deze leverde een positief verslag af.

Elmer wordt als vzw bestuurd door sympathisanten van de organisatie, die hun expertise ten dienste stellen van de organisatie. Anderen engageren zich als lid van de Algemene Vergadering en volgen de opdrachten van het bestuur op. Via deze weg willen we hen bedanken voor hun vaak jarenlange betrokkenheid!

BESLUIT

We kijken terug op een bijzonder jaar. De sector van de kinderopvang stond heel erg onder druk door vele wantoestanden en ernstige incidenten.

Voor mensen in de sector was dit een kroniek van een aangekondigd infarct. Gedurende vele tientallen jaren werd kinderopvang door het beleid stiefmoederlijk behandeld door het creëren van bijkomende plaatsen die zo goedkoop mogelijk moesten zijn. Het idee heerste (nog altijd) dat iedereen wel “kindjes kan opvangen”. Professionaliseren was niet nodig.

Nu betalen we hier een hoge prijs voor: kinderen die tijdens de cruciale eerste 1000 dagen niet de pedagogische ondersteuning krijgen waar ze recht op hebben, ouders die geen vertrouwen meer hebben in de kinderopvang en daardoor erg onder druk staan, medewerkers die massaal de sector verlaten.

Hopelijk leidt deze crisis tot een kentering, waarbij kinderopvang georganiseerd wordt vanuit de noden van de kinderen en hun ouders, waar gezorgd wordt voor een werkbare job voor de kinderbegeleiders, met meer en sterkere opleidingen, zodat voortdurende professionalisering mogelijk is.

Daarvoor zijn echter investeringen nodig: een Marshall-plan voor kwalitatieve kinderopvang!

Elmer heeft stand gehouden in deze crisis. We kenden geen leegloop, we kregen de vacatures - weliswaar moeizaam - ingevuld. Dit lukte door waarde- en visiegedreven samen te werken in ons team.

We willen onze ervaringen graag delen met de sector in het kader van het Toekomsttraject voor de kinderopvang.

Met dank aan...

